

RESSO

DE CAMPOS

REVISTA MENSUAL

Any 3, Núm. 24 - Novembre 90 - 250 Ptes. (I.V.A. Inclòs)

EXTRA

1930

Campos

1950

Campos

1970

CAMPOS

1990

CAMPOS

2000

?

?

?

RESSÒ

Revista mensual
ANY 3
Novembre 1990

Edita: Obra Cultural Balear de Campos
Informació i Correspondència:
Apartat de Correus Núm. 40 - CAMPOS
Coordinador: Joan Adrover i Mascaró
Coordinador Fotografia: Fotos Vidal

COL.LABORADORS:

Pere Adrover
Miquel Adrover i Monserrat
Miquel Adrover i Mascaró
Xesc Adrover
Damià Andreu Verger
Toni Amengual
Sebastià Covas
Joana Dora
Damià Huguet
Joan Juan Pons
Clementina Kokkelink
Josep Lladó
Jaume Lladó
Cosme Mas
Gori Mas
Magdalena Mas
Joan Monserrat
Miquel Monserrat
Pere Ollers
Antònia Serra
Antònia Sitjar
Núria Vives
Sebastià Moranta
Magdalena Juan
Guillem Mas i Forteza
Apol·lònia Vanrell
Pep Barón
Monserrat Alcaraz
Antoni Ginard
Arnau Perelló
Francesc Miró
Josep Antoni Sala

Subscripció: 2.200 Ptes. anuals
Preu d'aquest exemplar:
200 Ptes. I.V.A. (Inclòs)

Dipòsit legal: PM.951-1988

Maquetatge i Impressió:

A **ADROVER - CAMPOS**
Tel. 65.02.02

L'equip de Ressò vol posar de manifest, una vegada més, que només s'expressa la seva opinió als articles signats per la Redacció i per l'Editorial. Els altres són d'exclusiva responsabilitat dels autors, que exerciten el dret constitucional de la llibertat d'expressió mitjançant la Revista Ressò.

- EDITORIAL	Pàg. 3
- LLETRES A LA TIETA	Pàg. 4
- DIUEN QUE	Pàg. 5
- CARTES DELS LECTORS	Pàg. 6-7-8
- OBRA CULTURAL BALEAR	Pàg. 9
- HAGAMA: HISTÒRIA D'UN FRACÀS	Pàg. 10-11
- ELS MONUMENTS PREHISÒRICS	Pàg. 12
- COL.LABORACIONS	Pàg. 13
- TORNEN LES SESSIONS DE CINEMA ?	Pàg. 14-15
- FEN UNA VOLTA PER LA VILA	Pàg. 16-17
- ELS TORRENTS DE LA CONCA DE CAMPOS	Pàg. 18-19-20-21
- POC SENY	Pàg. 22
- MEDI AMBIENT	Pàg. 23-24-25
- QUIN TEMPS ERA AQUELL	Pàg. 26
- PEL SEU NOM ELS CONEIXEREU	Pàg. 27
- FONTS ORALS	Pàg. 28-29
- REPORTATGE " SA FIRA '90 "	Pàg. 30
- NOTES D'ESGLÉSIA	Pàg. 31
- ENTREVISTA	Pàg. 32
- ELS CUINERS DEL REI	Pàg. 33
- SALUT	Pàg. 34
- QUÈ ÉS EL IOGA ?	Pàg. 35
- ESPORTS	Pàg. 36-37-38-39

CONCURS:

L'equip de **RESSÒ** ha decidit no organitzar més aquesta secció. Durant sis mesos hem oferit als nostres lectors la possibilitat de guanyar 10.000 Ptes. cada mes, però encara és l'hora que ha de comparèixer un guanyador, i això que totes les revistes premiades havien estat venudes. Desinterès? Manca d'atenció? No ho sabem. Ara bé, creïm que no val la pena hi ho deixam anar. Gràcies als comerços col.laboradors i que ens disculpin aquelles lectores i lectors que sí que es fixaven en si tenien el número guanyador.

El sorteig de Novembre va donar guanyador el:

N.º **079**

Per tant, el posseïdor de l'exemplar de **RESSÒ** edició de Setembre (N.º23) marcat amb aquest número, pot passar pel **BAR TURISME**, Plaça dels Tres Molins a recollir el premi. El **RESSÒ** premiat s'ha de presentar abans de dia 7 de Desembre.

Portada: FOTO VIDAL

RECOBREM LES PARADES I ELS AVENCs

Enclofades en el pla més verdenc i castigat de l'illa les terres campaneres sofreixen adesiara inoportunes torrentades que capgiren el sentit vital del terme, provocant unes inundacions que, com una maledicció, venen a accentuar encara més el desgavell administratiu que ens sumeix en un poble gairebé oblidat pels organismes oficials o, en tot cas, evidencien un desconeixement de l'estructura geogràfica del municipi per part de les conselleries pertinents, i que provoquen no pocs disbarats i són la causa de molts de desastres.

La pràctica desaparició -motivada per l'abandonament irresponsable, el desconeixement oficial, la irresponsabilitat o la ineficàcia dels organismes públics- dels avencs i les parades del nostre terme municipal durant les darrers dècades és un fet que cal denunciar amb veu ben dura davant els responsables d'aquestes malifetes que tant ens perjudiquen actualment i que podrien provocar a la llarga catàstrofes inimaginables per la seva magnitud.

L'absorbiment de les aigües de pluja en els avencs del terme i el desviament de les aigües que les torrentades provoquen amb les parades que impedièen la seva entrada al casc urbà són dos punts de reflexió que els campaners tenim ben clars, dels quals se'n parla molt -amb coneixements de causa-, però que l'administració, central o autonòmica, fa ben poc per restablir-les en la normalitat i eficàcia que tots desitjarem.

És ben hora que els campaners clamem ben fort davant els responsables del Govern Balear i del Ministerio de Obras Públicas espanyol perquè d'una vegada per totes rectifiquin tots els errors que ells -i únicament ells- han comesos, i perquè actuïn amb eficàcia ben immediata, si és que es volen evitar mals majors que ens afectarien directament a nosaltres perquè en seríem els més

perjudicats.

¿No és ben hora de denunciar la destrucció de s'Avenc d'En Biel Escolà i la mala alineació de la carretera que uneix Campos amb Lluçmajor? ¿No és ben hora de destapar i escurar degudament s'Avenc de s'Hort d'En Blanc perquè absorbesqui les aigües que corren pels carrers més centrals del casc urbà campaner? ¿No és ben hora de nivellar degudament Sa Parada del Carrer Nou perquè les aigües torrencials no ens inundin fins al sòtil? ¿No és ben hora d'actuar decididament i col·lectivament davant els organismes públics i oficials perquè gestionin amb urgència les tasques que posin remei a tanta ineficàcia administrativa i a tants de disbarats comesos en perjudici sempre dels campaners?

Pensem que el silenci no ens resoldrà cap problema, i molt mianco el conformisme que tant ens caracteritza. Cal, per tant, actuar decididament i amb fermesa; fent cos i sense estridències. Hem de pensar, els campaners, que les cases que s'inundarien en cas d'una catàstrofe que no desitjam serien les nostres, i nostres són els béns que perdríem i les terres que conram. Els externs, si de cas, ens planyerien, evidentment, però seríem nosaltres els perjudicats. I per tot això és ben hora de posar-hi remei.

Com a primera passa, **exigim recobrar les parades i el avencs del nostre terme municipal**, i ho feim com a ciutadans d'aquesta illa -nascuts en aquesta illa-, i que som considerats cada vegada més com a ciutadans de segona enfront de tots els beneplàcits que reben espanyols i estrangers molt més que nosaltres. I com que no és just que el govern d'aquestes illes i l'administració espanyola actuïn així ho hem de denunciar sense fer cap concessió, com a campaners que som i perquè tenim perfecte dret que ens respectin.

Clínica **Vèterinària**

C/. Nicolau Oliver Fullana, 1 - Tel. 65.07.31 - CAMPOS

***VACUNES**

***RAIGS X**

***CIRURGIA**

HORARI: Dilluns a Divendres, de 16'30 a 20 h.
Dissabtes, de 10'30 a 12'30 h.

PERRUQUERIA I ESTÈTICA

Carrer Santa Bàrbara, 2 - Tel. 65.21.28
07630 CAMPOS

Lietres a la tieta

Enyorada tieta, per la vila tots bons, gràcies!

Anant de bromes hem tornat fondre un altre any, ja són no sé quants. Si no vaig malament aquest número farà les dues dotzenes.

Qui ho havia de dir quan un grupet de xerrimes va plantejar-se tirar aquest projecte endavant. Les idees sorgiren com a bolets, i heu de creure que, dels primers plantejaments als actuals hi havia una diferència com del dia a la nit, aquesta no és la berganta que imaginàvem, ni millor ni pitjor, simplement és diferent, però ens agrada. El procés de gestació va ser llarg i penós, els detalls es cuidaven força, el grup anava creixent i de cada vegada érem més els que en perdiem d'hores intentant trobar un nom que agradàs i que, al mateix temps tengués un cert contingut. Aquesta situació es repetia cada vegada que calia prendre una decisió: tipografia, seccions, organigrama, impremta, publicitat, etc., etc.

Arribat el moment decidíu els més optimistes pensaven que anant molt bé i amb totes les ajudes del món, la cosa aniria ringo - rango. Allò que ni els més pessimistes havien previst és que en tendríem tan poques d'ajudes. Amb això ens equivocàrem tots, els qui en demanaven no créiem poder sobreviure sense elles, els qui ens les negaven no pensaven que arribassin tan lluny.

Moltes vegades s'ha pensat si no seria aquesta la clau que es guardaven dins la butxaca, la que ens ofegaria. Però no, va sorgir la sorpresa: el grupet de sis o set es va multiplicar, i si bé no arribaven els somiats calius, les col.laboracions creixien fins arribar a un nombre que en certs moments ha superat les sis-centes; no cregueu que quan dic sis-centes faci llarg, no ho som gaire bravejador. Entre aquest, és clar, tenim en compte els lectors, però és evident que mai no podrà entendre's el miracle de la comunicació sense els receptors, són l'element fonamental i la raó de ser de qualsevol mitjà informatiu que no contempla entre els seus objectius el del guany.

El camí ni ha estat ni és tan planer com puc haver donat a entendre, els obstacles a evitar han estat molts, i més que n'haurem de salvar si la cosa segueix endavant.

Durant aquests tres anys ens hem adonat que la manca de recursos monetaris es pot suplir amb ganes, amb feina, amb serietat i, així hem pogut anar tirant (realment n'hem pogudes tirar poques de coses).

No podem oblidar aquelles primeres vuitanta mil pessetes, ni les presions, que encara que sembla mentida, s'han hagut de patir, ni les indirectes, ni qualque befa.

Tampoc no podem oblidar el bon grapat de persones que, sabent que el profit que treurien d'anunciar-se en les nostres pàgines no seria massa, ho han fet i segueixen fent-ho; són part de Ressò i poden sentir-se satisfets de participar en el projecte immediat de consolidar aquesta publicació com una de les capdavanteres dins el seu camp i en l'àmbit illenc.

No és qüestió de penjar-se medalles, no en som massa aficionat, però un pensament fred i serè basta per reconèixer que s'ha aconseguit alguna cosa i que es realitza una tasca, en bona mesura, necessària: sis-centes persones no poden anar totes errades. Igual que dic sis-centes podria dir mil, segur que alguna revista (Ressò s'enten) es llegeix per més d'una persona.

Tot això no sé massa a comptes de què ha vingut, però feia estona que ho volia dir, i aprofitant l'avinentesa m'he pres la llibertat.

Seguint el vostre consell, tieta, tenia la càmera de video preparada per enregistrar el solemne moment, placa i placeta ja eren a punt. Us repetesc per trenta-quatre vegades que no hi tenc res en la seva contra, a l'enrevés, alguna de les seves novel·les m'ha agradat bastant i no dubt de la seva vàlua, tammateix aquesta deu ser la placeta més petita del món i tammateix ni aquell home que guarda el sarró en un forat de la paret de la païssa, ni aquella dona que té les joies dins una caps de gambes dins la conservadora saben qui és aquest senyor i que això de què sigui de Campos, que ho vulgui ser o que li vulguin fer els hi hauran de fer creure. La meua intenció és no tornar a parlar-ne.

Del que tampoc no us parlaré avui serà de l'embull que va provocar el pacte de silenci. Va ser un assumpte prou important, crec, perquè algú l'explicàs. Segurament abans d'un any ho hauran hagut de fer, mentrestant en parla el poble, fins i tot n'han fet cançons, d'aquestes n'he arreplagades dues (o dos bocins).

No penseu que sigui vent
el renou que ara senti
si badau bé les orelles
veureu que això és la gent
que de no sentir dir ni piu
jà n'està fins a les celles.

Tant de temps sense piular
un ja no sap si són muts,
més que un ase caparruts,
no volen boca-badar.

Sense massa virgueries poden servir per demostrar que el tema encara és viu: el pitjor de tot és que sense saber-ne el net, ara tothom hi diu la seva. Allò que en un moment es va mig amagar, ara ha sortit de mare, i com una bolla de neu creix a mesura que rodola: no hagués convingut més a tots dir el que s'havia de dir des d'un principi? però com que sovint el sentit comú no és el que predomina, ja ho veurem. I llavors encara n'hi ha que diuen que aquest poble és com una bassa d'oli (això de bassa d'acord, oli no ho sé, tot va tan llatí que no sembla haver d'untar).

Bé tieta, recordau que aquelles olives trencades que sabeu fer, m'agraden que fa por.
Besades i a reveure.

UEN QUE . . . DIUEN QUE . . . DIUEN QUE

- Molts dels més afectats per les inundacions del setembre de 1989 encara no han vist ni un duro.

- Almanco els haguessin pogut fer arribar una tercera part del pressupost estipulat i no ho haurien hagut de bestreure tot de la seva butxaca.

- N'hi ha per llarg.

- I els macs rodolen.

- Per Nadal un campaner regalarà un quadre seu per a l'Exposició/Subhasta de Ses Monges el preu inicial del qual serà de vint-mil duros.

- Ja hi ha compradors.

- Un d'ells, un galerista de Barcelona.

- L'estàtua de Sor Maria Rafela costarà més de quatre milions de pessetes.

- Hauran de fer moltes rifes, loteries, i primitives ...

- I pintura encara no bastarà.

- Hi ha missions posades que a la placeta de la sortida cap a Felanitx que varen batiar per Sa Fira li canviaran el nom abans de l'any 2000.

- O pintura a l'any 1995.

- O abans.

- I que la Festa que llavors es farà serà encara més grossa.

- Però sense dinars cars ni VIP'S de segona mà.

- Al l'estiu de l'any que ve tornarem a veure corregudes de bicicleta a Sa Pista.

- I fins i tot berbenes.

- Onze eren que l'aguantaven i encara pixava tort.

- El dia dels Reis caurà en diumenge.

- I, el dissabte, el batle farà una volta, aquest pic sí que a peu, per Plaça.

- Imitarà els famosos discursos del batle Forques?

- Na Maria del Mar Bonet podria cantar Sa Sibil·la a l'església de Campos.

- Si el rector hi posa emperons li ho demanaran fins que arribi a dir que sí.

- Un quinquen ben enquin-caragolat. Qui serà el que el desenquincará?

- el que el desenquincará goli bon desenquincará goli serà.

- Això és el que pensen que passa al Ajuntament quan volen saber notícies sobre Aquell que ja se n'ha anat.

- O trobau que no?

- Tenim els carrers d'Es Vi, carrer Estret, carrer de Ses Herbes, carrer del Sacorrador ... (n'heu sentit parlar mai?).

- Idò a l'Ajuntament pareix que fan el sord.

- Ara hauran de posar el nom d'un escriptor espanyol a un carrer de Sa Ràpita perquè hi estiuja.

- I si també hi estiuja En Pere J. Morey n'hi hauran de posar un altre.

- Es vendran pots de pintura negra més que mai.

- Els Centristes de Balears volen participar a les properes eleccions municipals.

- Els del PSM troben que també.

- Els de l'Unió Balear no ho saben cert.

- I si féssim una Entesa?

- Dissabte dia 20 L'Obra Cultural Balear va fer una festa grossa a Campos.

- Els del Centre Cultural Campos en devien tenir una enveja ...

- Però aquí ells mengen més coca que els altres.

- Que no es queixin.

- Haurem de tornar parlar de la Cultureta local, tan cursi i ridícula.

- No volem brou, idò tassa i mitja.

- Els nostres polítics no tenen biografia. Per això les Enciclopèdies no en parlen.

- S'ho mereixen.

- Els teixos van magres...

- Com que no tenen més que broadores, balladors i funcionaris...

- El famós Trujillo no té res a veure amb aquell general centroamericà. Prova d'això és que no va ser necessari haver-hi sang.

- En Xisco va dir: "zapatero atus zapatos" i acte seguit va partir cap dret.

- L'Ajuntament ho fa aposta a això que l'aigua entri per tot Campos. Ho fa per fer més festa a en Torrente... I es "consekals" feien pregàries perquè ploqués el dia de Sa Fira.

- Es veritat que en Torrente farà una "tocata y fuga", però aquesta vegada no serà "de J.B.", sinó de "dallons", molts de "dallons".

- Que te varen veure que entraves a aquell lloc... I no era a l'església.

- Al segon també el varen veure... i retratar. Un dia mostrarem la foto. Saps que hi va quedar de "guapo" aquell que sempre surt en el "retrato". I això que aquesta vegada anava "d'amagato".

- No és vere que el batle sigui andalus.

- Ni tampoc que sigui parent d'en Juan Guerra.

- Deuen ser germans de "letxe"?

- Tenim uns collons com dues cebes roges.

- Primer va ser Campos, després del Puerto, altra vegada Campos tot sol. No és ben hora de posar-li "Campos del Torrent"?

- Segons les lleis de la matemàtica, 1 + 1 + 1 no sempre són 3.

- En Gabriel Le Senne, director general de Carreteres de la Conselleria d'Obres Pú-

bliques es va atrevir a declarar que "la carretera Lluçmajor-Campos, des de que va esser arreglada, no presenta problemes".

- "Primer feim la carretera i després miram per on passa l'aigua".

- A en Le Senne un dia el fermanan devers "Es Vici" meam si beu un poc d'aigua.

- Més que de Joventut sembla director general d'Agricultura, tant de ficar la barba a dins la llet.

- Volen fer un torrent artificial a l'entrada del poble per Ciutat.

- Jas'ha colgat per Palma.

- Na Maria Vidal tenia una oferta d'una financiera catalana, amb molt bones condicions, però no la varen creure.

- Alguns periodistes de per Palma volen saber que passa amb "el tema aquell que tu saps". N'hi ha més d'un disposat a escriure una novel·la de misteri.

- Un va dir: Vos carregau foravila!

- I un dels pepes va contestar: No, la deixam morir a poc a poc, Ja,Ja,Ja

- No teniu vergonya.

- Al.lots no afluixeu que l'aigua és per noltros, no per els hotels.

- Els del PSM, varen menjar coca.

- L'agrupació d'aquest partit, es va constituir a Campos

La llengua
feina
de tots

CARTES DELS LECTORS

"DERETXA . . . AR!"

El el Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears nº 123 de dia 6 d'octubre de 1990 es publiquen les bases de la convocatòria del concurs-oposició per a proveir una plaça de sargent de la policia local de l'Ajuntament de Campos.

A la base segona s'estableixen els requisits dels aspirants, i el primer és el següent (ho traduirem a la nostra llengua ja que, no entenem per què, està escrit en foraster):

a) Pertànyer a la plantilla de la policia local d'aquest Ajuntament amb una antiguitat de dos anys en la categoria d'oficial (ara s'anomenen així els caporals o "cabos") de la policia local.

A la base tercera -per si el que es diu a la base segona no estàs prou clar-s'insisteix:

- El sistema de selecció serà el de concurs-oposició per promoció interna entre els funcionaris de la policia local d'aquest Ajuntament que reuneixin els requisits que s'assenyalaven a la base segona.

- Idò bé, no importa que ho tornem a llegir. Està entès perfectament. I si no, demanau-vos: **QUANTES PERSONES EN TOT EL MÓN ES PODEN PRESENTAR A AQUEST CONCURS-OPOSICIÓ?**

No vos buideu el cap: només UNA.

Per tant, si el veis, ja li podeu donar l'enhorabona per endavant. Quedareu bé, que no se sap a què ens hem de veure.

Per part nostra només ens queda pregar per tal que superi la prova més difícil de totes quantes s'estableixen per ser anomenat SARKENTO:

**RECORRER 6 Km EN UNA HORA I CINQUANTA MINUTS.
HO ACONSEGUIRÀ?**

No et preocupis, Pere, tots hi serem per donar-te ànims

Club de fans de La Pantoja.

Joieria - Rellotgeria

SANT JULIÀ

Joies *Fuscai*

C/. A. Vives, 26

CAMPOS

Tel. 65.11.70

DISTRIBUCIONS

MIQUEL MAIMÓ OLLERS

- Cerveses San Miguel i Kronenbourg
- Llet Agama i Asturiana
- Aigua Font Sorda
- Conserves en general

Santa Bàrbara, 12 - Tels. 65.25.32 - 65.07.38
07630 CAMPOS

CARTES DELS LECTORS

L'AMO EN BERNAT, EN PAU I SA MULA

PAU-

Hola, Bernat, com te va?

BERNAT-

Feia comptes de venir
per si em volies servir
sa muleta per llaurar.

Tenc un trosset de goret
no es paga llogar un tractor
i ara tenc s'ocasió
de poder anar-lo a sembrar.

Si em deixasses sa muleta
es jornal meu no perdria
i aprofitaria es dia
fent sa meva sembradeta.

PAU-

Amb això, si et puc servir,
te som un amic coral,
però te tenc d'advertir,
la m'hauràs de mantenir;
a més també te vull dir
que li posis bé es coixí,
sa collera li fa mal.

Sa mula se queixà:-

L'amo no hi vull tornar
a fer feina amb l'amo en Pau
perquè ell és tan poc formal
que per profitar es jornal
som fet feina a rebentar.
Quan en es cap arribava
jo me creia descansar
i desembossada s'arada
ja me tornava ensolcar
pegant qualche llanderada
que sa pell me feia alçar.

Si és a s'hora de dinar
tant sols no em desenganxava,
duent s'arada penjada
me donava un poc de palla
i ja em tornava ensolcar.

Quan vaig acabar sa llaurada
i em desjunyí de s'arada
me pensava haver acabat
i em tocà sa part sobrada
de tota s'esterrossada
de tot quant havia llaurat.

Si no voltava aviat
me pegava garrotada
que em feia anar de costat.

Trobau que no tenc raó
i motiu de queixar-me?
si torna per cercar-me
li heu de sebre dir no,
que per vós fer-li es favor
jo tenc damunt s'escarpó
tot carregat de dolor
de tants de cops pegar-me

PAU-

Pastora en compte tendré
tot lo que tu m'has contat.
Pensava que el tenim veïnat
i si tenc d'esser auxiliat
ell potser sigui el primer,
així que mai mos convé
amb ell estar disgustat.

Francesc Trobat.

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ MIQUEL LLADÓ

Avda. La Verge, s/n. - Tel. 65.06.75

SEBASTIÀ PONS MAIMÓ

SERVEI D'AIGUA
PALES CARREGADORES
TRANSPORTS EN GENERAL

Carrer Jaume I, 40
Tel. 65.10.15
07630 CAMPOS

N O T A

Ens han dit que a Ses
Roques-Restaurant Ctra. de
Sa Colònia, Tel. 65.55.14,
han trobat i tenen un ca de
raça -pastor alemany- ben
cuidat. No en saben res. De-
manen si qualcú pot donar
clarícies.

CARTES DELS LECTORS

LO QUE PASSA A S' ESCRUI

Molt apropet de ca meva
hi posaren un escrui
jo li he posat es trui,
que hi fan es diumenge a vespre.

Jo faig voltes qualche vespre
perquè no puc clucar s'ull
i m'he topat amb més d'un
que estrenyia una femella
i crec que feia marxa enrera
i jo he voltat i he fuit.

Pintades per ses parets
d'es solar d'en Joan Beques,
cotorres amb mostatxeres
i a s'altra part colloneres
i a damunt, un bon siulet.

Si jo fos es director
de s'Escrui i un bon redol
sé cert que a qualche betzol
el faria entrar en suor.

Lo primer que li daria
un mànc ben esporgat
i que llevàs es llevat
que està quasi a veïnàt
d'es solar de N'Andreu Nina.

Sent parlar molt de cultura
dins es poble campaner
que parlin d'aquest merder
que és pitjor que sa basura.

Toni Vidal "Sostre"

Nota- Un altre mitjà de comunicació campaner no va admetre aquestes gloses de l'amo en Sostre.

Com que a RESSÒ no tenim censura ni posam traves a qualsevol que vulgui expressar lliurement la seva opinió, aquí les hi publicam, a més d'aquestes altres que el mateix autor ha fet com a queixa de l'esmentat rebuig.

Jo tenc poca diplomàcia
però crec que en tenc un poc
segons es tema que toc
les sé fer d'una altra casta.

M'he fixat que **SA REVISTA**
ara surt molt retrassada
enlloc de sortir es dissabte
surt es dimats a migdia.

Aquesta revista nova
que fan alguns campaners
ara no tenen papers
i no podran informar es poble.

Quan va sortir sa primera
no me vaig equivocar
trobat que molt bé li anirà
per arribar en es desembre.

Un director de revista
o d'un diari qualsevol
ha d'ésser amic de tothom,
no hi ha de mesclar política,
perquè en sa nit quan sa gira
li és molt curt es llençol.

Un encarregat d'una obra
sol prendre ses mides bé
i si no li surten bé
sa casa cau tota sola
i si no té es ciment que toca
molta més via sol fer.

Lo que heu fet a En Vidal
ets homos no ho solen fer,
jo no som un xafarder
som un home molt formal
i es qui a mi em vol fer es dogal
no li sol anar molt bé.

Si les volen publicar
en faré d'una altra casta
m'ha sobrada molta pasta
i qualqun n'haurà de menjar.

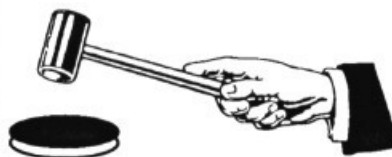
FINS UNA ALTRA.

Toni Vidal "Sostre"

PRÒXIMA SUBHASTA D'OBRES DE PINTORS CAMPANERS

Coincidint amb les festes de Nadal el comitè organitzador dels actes commemoratius del primer centenari de la fundació de la Congregació de les Germanes dels Sagrats Cors que va fundar Sor Maria Rafela Lladó i Sala està preparant una exposició d'obres de pintors campaners que posteriorment seran posades en venda en una subhasta pública per a recaptar fons. La data de la subhasta s'anunciarà a principis de desembre d'enguany.

Com que no és la intenció dels organitzadors excloure cap campaner ni cap campanera que tengui obra pictòrica feta, sinó que es desitja una col·laboració com més gran millor, es demana que tothom que vulgui fer una aportació voluntària es posi en contacte amb na Margalida Miró o amb qualsevol persona dels diferents grups que organitzen la commemoració del Centenari.

**L'OBRA CULTURAL
BALEAR
DE CAMPOS
CERCA GENT PER FER
FEINA REMUNERADA.**

**INFORMACIÓ:
Tel. 65.07.52**

L'OBRA CULTURAL BALEAR DE CAMPOS AGRAEIX LA COL.LABORACIÓ DE:

- "Sa Nostra"
- Col·legi Joan Veny i Clar (en particular, alumnes 8è)
- Col·legi Fra Joan Ballester (en particular, alumnes 8è)
- Parròquia de St. Julià
- Sr. Mateu Galmés
- "Es Pou Nou" i "Ginard" -electrodomèstics i instal·lador-
- Call Vermell Ràdio
- Club d'Escacs
- GOB (Grup d'ornitologia balear)
- Bar Turisme
- Foto Vidal
- Cooperativa Agrícola Catòlica de Campos.

Les activitats de l'OCB han estat possibles gràcies a aquests i altres col·laboradors.

ENCONTRE DE DELEGACIONS DE L'OBRA CULTURAL BALEAR - CAMPOS -

FOTOS: FOTO VIDAL

La llengua,
feina
de tots

AGAMA: Història d'un fracàs.

Ressò, dins la seva línia de cercar explicacions als temes que ens afecten, insisteix aquest mes en el tema d'Agama, ja que el considerem prioritari i de cabdal importàcia pel futur de Campos.

En el moment d'escriure aquestes línies hi ha dos temes que acaparen l'actualitat de "l'assumpte Agama". D'una banda l'Assemblea General que se celebrarà dia 9, en que haurà de sortir la nova junta Rectora; i, d'altre costat, les dues ofertes de compra d'Agama que sembla haver-hi: una és una empresa espanyola i l'altra una de francesa. Ambdues garanteixen un preu digne de la llet i el pagament dels deutes als ramaders.

Dit això, anam a fer una breu història del que ha passat amb aquesta empresa i a comentar de quina manera pot afectar el nostre poble segons quina sigui la solució.

La central lletera AGAMA ha anat molt lligada al desenvolupament de la ramaderia de la nostra illa; per això ha passat per distints períodes o etapes.

- Una etapa inicial de creació, amb tot al seu favor i amb un futur prometedor.

- Una etapa intermèdia d'expansió que coincidirà amb les anomenades "vaques grasses", sense problemes i amb bones expectatives.

- Una etapa d'incertesa en què, malgrat una crisi coneguda dins el sector, encara es repartien uns beneficis inexistents i es volia aparentar normalitat.

- I una darrera etapa que culmina amb la suspensió de pagaments i amb la quebra tècnica que tots coneixem.

Aquesta apassionant història quedaria incompleta si no parlàssim dels protagonistes que són els que, amb les seves actuacions, han possibilitat la crisi actual. Vegem, doncs, qui és qui en aquesta qüestió.

Per començar, haurem de parlar de les juntes rectores anteriors que, amb la seva gestió, han originat la major part del deute. Unes juntes que repartien

beneficis, encara que no n'hi hagués, i que consentiren un endeutament progressiu i un deteriorament del producte comercial que elaboraven.

Posteriorment tenim la junta rectora que acaba de dimitir i que ha estat la que ha provocat la suspensió de pagaments. A aquesta junta només li poden reprendre el fet de no haver exposat la situació real al ramader i de no donar les dades econòmiques. Si hagués sortit molt abans aquesta situació de crisi, més prest hagués pogut aparèixer una solució.

I sorgeix una nova junta auto-proclamada, formada per grans ramaders que esperaven una oportunitat per exposar les seves teories i fer-se càrrec de la gestió. Aquesta junta d'informació completa, segons sembla, amb el suport institucional i de la gran banca. La solució, evidentment, passa per ells.

Continuant amb altres protagonistes de la crisi, tenim els ramaders, veritaders sufridors de l'assumpte, que han aguantat fins al final sense dir ni pruna i tampoc sense cap poder de reacció. Pareix que només els interessa cobrar un bon preu per la llet que produeixen i poca cosa més.

I, per acabar el capítol de protagonistes, ens queden les autoritats, tant locals com autonòmiques, que han jugat un paper totalment passiu en el conflicte, sense cap interès per solucionar el problema fins que els han plogut les crítiques de per tots els vents.

Fins i tot a nivell institucional hem vist adoptar posicions distintes i contradictòries a responsables directes de prendre decisions.

Vist tot això podem ara estudiar les possibles sortides al difícil conflicte plantejat:

- **Primera opció:** venda d'Agama. Com dèiem abans, hi ha dues possibilitats de compra. Si la venda es fa respectant el deute del pagès i garantint la recollida de

la llet a uns preus dignes, podríem estar davant la solució menys dolenta.

- **Segona opció:** creació d'una S.A.T. o A.P.A. Aquí hauríem de veure qui dirigeix la nova empresa i com es garanteix el cobrament al pagès, o també el preu de la llet o la recollida als petits productors, etc.

- **Tercera opció:** absorció de la llet d'Agama per la resta d'empreses del sector que operen a l'illa. Aquí jugaria un paper fonamental la central BLAHI. És una possibilitat potser un poc complicada.

- **Quarta i darrera opció:** desaparició d'Agama. Aquesta seria la pitjor sortida per el ramader i obriria una profunda crisi en el sector i per això trobam que s'ha d'evitar de qualque manera.

Per acabar hem de parlar de la situació en què quedaria Campos segons quina fos la solució al conflicte. De totes maneres Campos ja ha pagat un preu molt alt i el ramader és el gran perjudicat d'aquesta crisi.

El poble de Campos, que ha demostrat ser fort davant l'adversitat, quedaria seriosament ferit si la solució d'aquest tema no és satisfactòria.

Després de lluitar tants d'anys dins un sector tan ingrat com és el primari el seu futur és una incògnita. Si desapareix AGAMA i arrossega el ramader amb ella, què serà de Campos?

AGAMA: notes de darrera hora.

Amb l'anomenament de la nova Junta Rectora el passat dia 9 d'octubre i amb la incorporació de quatre dels seus components dins el Consell d'Agama vàrem assistir a una clarificació de postures personals, deixant-se veure

diferents intencions.

La junta que presideix en Pere Canals juga fort amb la venda de l'empresa, i en Canals mateix ha arribat a dir públicament que si no aconsegueix de vendre Agama dimitirà. Aquest especial interès que aquests senyors demostren tenir podria fer pensar en "qualque raó especial" per cercar tan decididament aquesta sortida.

El productor, el vertader protagonista de la crisi, segueix sense reaccionar, només pendent de cobrar però sense forçar per res la situació. Ara, amb la concessió dels crèdits subvencionats amb 9 punts d'interès s'han tirat massivament a sol·licitar-ne i encara s'han endeutat més, sobretot per poder pagar uns deutes que moralment ja no són seus.

Les autoritats, tant locals com autonòmiques, sembla que pensen més en les eleccions que en els paguesos i no demostren cap intenció de defensar-lo, no fos cosa que sortissin papers bruts que els poguessin deixar malparats.

Volem acabar amb una reflexió que pot ser seriosa i delicada, Durant el mes d'octubre més de 220 explotacions de vaques s'han acollit a la possibilitat de retirar-se del sector, cobrant una indemnització. Com que els municipis de Campos i de Ses Salines estan dins una zona declarada "desafavorida" no s'hi han pogut acollir.

Si s'aproven un centenar d'aquestes sol·licituds, el total de litres que recolleix Agama pegaria una bona davallada. A això hi podem afegir un important transvassament de paguesos d'Agama cap a altres centrals lleteres, maniobres que s'han fet baix baix però que han transcendit públicament.

Com a conseqüència de tot això

el tema d'Agama s'ha complicat encara més i el seu futur amb o sense venda, és de cada vegada més fosc. Si no hi ha productors, quina llet recollirà la central?

Potser ben bé que ens estem acostant a un final més aprop i inesperat del que esperàvem, i només poguem exclamar allò de "entre tots la mataren i ella tota sola es va morir"

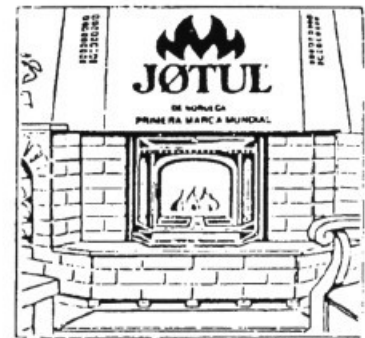
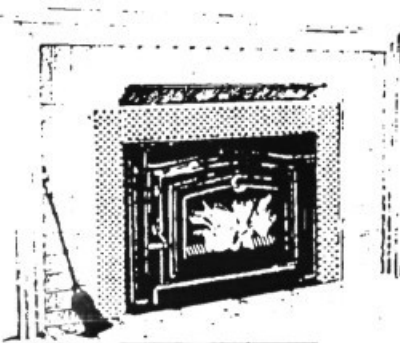
Redacció.

Restaurant
Ses Roques

Tel. 65.55.14

Ctra. Campos - Colònia de Sant Jordi Km. 7'500 (Mallorca)

DISTRIBUÏDOR
EXCLUSIU
A LLUCMAJOR

Can Jansen
JØTUL

xemeneies i estufes

AV. CARLOS V, 199
TEL. 66.29.94

PL. ESPANYA, 47
TEL. 66.04.43

EDITATS “Els monuments prehistòrics de Campos”, l’obra pòstuma d’en Joan Vidal i Ollers, prevere.

Per Miquel Adrover.

El dissabte de la Mare de Déu d’Agost es va presentar a les Escoles Velles el llibre “Els monuments prehistòrics de Campos”, obra del desaparegut prevere campaner Joan Vidal i Ollers. Va encetar l’acte el regidor de Cultura del nostre Ajuntament dient que des de feia temps l’Ajuntament de Campos tenia projectada l’edició d’aquesta obra, edició que s’havia ajornada per raons diverses. Va lamentar el fet que l’autor ja no pogués presenciar aquell acte i va destacar de Mossèn Vidal l’estimació per Campos i per totes les seves coses. També va recordar que aquesta obra havia estat premiada a la 1era Edició de la Festa de les Lletres de Campos.

A continuació va parlar en Damià Vidal i Ollers, germà d’en Joan i també religiós. Va agrair als presents la seva assistència i recordà l’esforç que va representar recórrer tots els indrets del nostre terme ressenyats a aquesta obra. Tot aquest esforç va conduir, però, a tenir una relació molt ben documentada i descrita del talaiots i coves del nostre terme. I després d’això va citar el testimoni de tres persones: el del Bisbe Teodor Ubeda que amb una lletra personal destacava la gran tasca aconseguida amb aquest llibre. El de

Mossèn Baltasar Orell que dins el Butlletí oficial del Bisbat remarcava la capacitat d’investigació i literària del nostre autor. I finalment el testimoni de d’en Damià Huguet que, des de les pàgines de RESSÒ comentava i agraiïa la tasca de Mossèn Vidal, tasca investigadora que hauria de trobar una acollida meritòria entre els campaners.

Mossèn Damià Vidal va agrair a l’Ajuntament en nom de la seva família el suport moral i econòmic que havia fet possible l’edició d’aquest treball d’investigació. I a continuació va llegir unes línies escrites pel seu germà i que formen part de la introducció del llibre en les quals recordava que l’impuls necessari per dedicar-se a la investigació prehistòrica li havia estat inculcat pel capellà Benet “Dometo”.

Després d’això parlà en nom del Bisbe de Mallorca el Vicari Episcopal, Bartomeu March. Començà felicitant Campos per haver reconegut l’obra d’un dels seus fills i recordà que l’Església no podia estar absent d’aquest homenatge. Destacà, també les dues tendències de l’Església: l’ajuda als més necessitats i el suport a la cultura. Acabà comentant la tasca investigadora i humana de Mossèn Vidal i Ollers.

Vatancar l’acte el batlle Guillem Mas i va dir que gràcies a treballs d’investigació com aquest podem conèixer un poc millor com vivien els nostres avantpassats. També va destacar la qualitat de l’obra i avançà la idea de contruir un museu prehistòric a Campos.

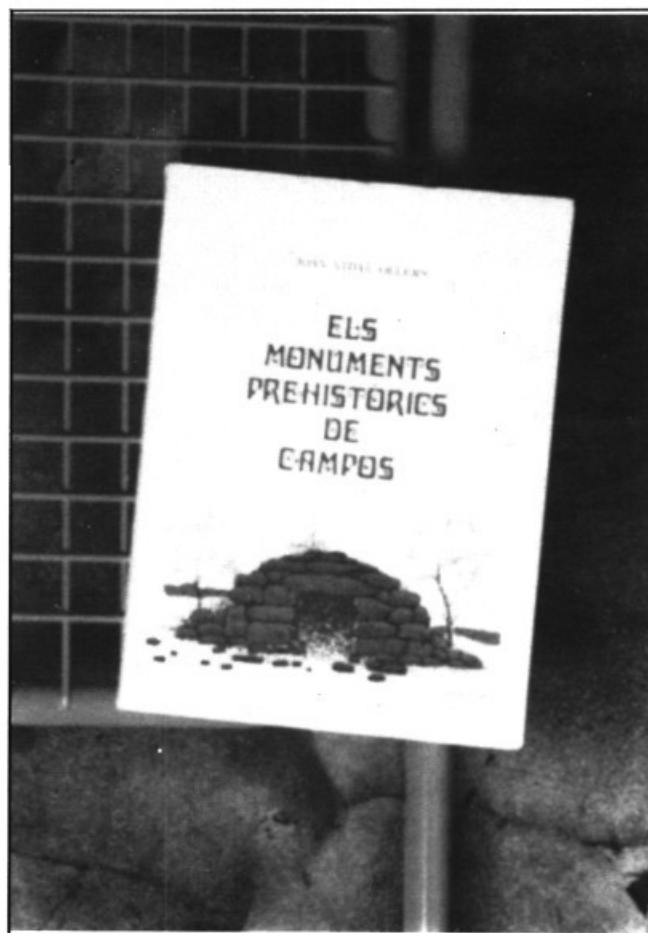

FOTO VIDAL

ELS MONUMENTS PREHISTÒRICS DE CAMPOS

És una obra molt extensa i completa que pot esser consultada per persones de qualsevol nivell cultural. La tasca d’aquest capellà campaner és un document científic importantíssim del nostre poble i això és un bon motiu per llegir-la i comprendre un poc millor la valor de la vida, contemplada des de 5.000 anys de perspectiva històrica. RESSÒ agraeix l’edició d’aquesta obra i voldria que fos consultada per molta gent.

Ens sap greu que l’autor no arribàs a temps a veure publicada la seva obra que tants d’anys d’il·lusió i energia li havia costat.

En Joan Vidal i Ollers ja no hi és, però perdurarà la seva obra.

EN POQUES PARAULES FINAL DE TEMPORADA

Ahir mateix va ser el darrer concert. De la temporada, clar. I era la primera. Això suggereix un balanç que, a la vista dels resultats, ha d'ésser forçosament positiu.

El passat trenta de setembre (1989) estrenàrem, oficialment, Orquestra. L'Orquestra Simfònica de les Balears "Ciutat de Palma" - la nostra primera formació musical professional - donava les seves primeres passes recreant les obres de Schubert i Mendelssohn, i acompanyant la prestigiosa Teresa Berganza. Des d'aquells primers compassos, amb evidents i lògics nervis, hom ha anat cremant etapes progressivament i superant els entrebancs humans i tècnics. Assaigs, masters de perfeccionament, concerts de programa, altres d'espòradics dins i fora de les Illes; contacte amb directors convidats, amb solistes de

fama reconeguda ... tot un bagatge d'activitats que ha propiciat que aquella expectativa inicial, amarada d'esperança, hagi esdevingut ferma realitat. I encara hi ha promeses d'amillorament, no en mancaria d'altra !

Els promotors - Comunitat Autònoma, Consell Insular de Mallorca, Ajuntament de Palma -, en triada quasi impossible, han sabut oferir-nos un producte cultural de primera qualitat. I de primera necessitat; no tot han d'ésser urbanitzacions, camps de golf, autopistes i altres tipus de degradació. Hi ha valors, no crematístics, que no sempre es reconeixen, però que la persona necessita per al seu desenvolupament intern. I, per aquesta vegada, l'han encertada... Podria servir d'exemple?

Biel Massot i Muntaner.

ALGUNES REFLEXIONS EN VEU ALTA

En el programa de mà del primer concert de l'orquestra Simfònica de les Balears, el concert de presentació el passat setembre, Biel A. Vich ens feia un repàs sobre els darrers trenta anys de simfonisme a Mallorca. Ekitai-Ahn, naturalment, en fou un dels més clars protagonistes.

I és que el director coreà mantingué viu el foc simfònic a l'illa. Encara més diria, feu possible que aquest foc anàs creixent, lenta però fermament. I a partir d'ell tot un procés fins arribar al que tenim actualment, que no és poc: una orquestra professional a les Illes. Molts són els noms que ho han fet possible i que podria anomenar. No ho faré d'una forma exhaustiva. Però gràcies a tot un bon grapat de professionals i aficionats, hem arribat a aquest punt i seguit.

No crec, però, que la nostra orquestra sia la millor del món. Seria una pretensió massa gran. Ni com a gerent ni com a aficionat puc caure en tal orgull. Però el que si crec és que tenim una bona orquestra. Un grup simfònic que pot complir perfectament la seva tasca: per una banda donar a conèixer el repertori tradicional des del Barroc fins el segle XX i per altra mostrar les nostres valors musicals,

tant d'intèrprets com de compositors. Aquests dos punts marquen el repte que l'orquestra s'ha proposat. I tira a tira anirem caminant vers ells.

Parlava al començament de la figura d'Ekitai-Ahn. Permeteu-me que agafi novament el fil i des d'aquesta plana recordi el mestre. No el vaig conèixer personalment (quan ell morí - aquest setembre fa vint-i-cinc anys - els meus tarannàs anaven per altres indrets no musicals), però la seva imatge sempre se m'ha aparegut com la d'un home bo i un músic sensacional. Idees formades a partir de comentaris de persones que treballaven amb ell (músics de l'antiga Orquestra Simfònica de Mallorca) i sobretot a partir de la lectura del volum "Mallorca i Ekitai-Ahn", de Lolita Talavera i publicat per l'Ajuntament de Palma ja fa un grapat d'anys.

I la nostra orquestra, reconeixent la tasca del músic iniciarà la propera temporada 90-91 el 28 de setembre amb una obra del mestre coreà i que ell presentà diverses vegades amb la "seva" orquestra: la transcripció d'una Toccata de BACH. Una bona manera de tornar-lo a tenir present.

Pere Estelrich i Massutí.

**A la venda les tapes per
enquadrar els dos primers
toms de RESSÒ.**

Venda de revistes endarrerides.

INFORMACIÓ:

- Cafè Turisme
- Impremta Adrover

ATENCIÓ !

També venem jerseis de RESSÒ.

La llengua,
feina
de tots

TORNEN LES SESSIONS DE CINEMA?

Per Damià Huguet.

Sembla que reviscolin les iniciatives encaminades a organitzar projeccions de cinema a la nostra vila, cosa del tot atractiva i elogiosa per qui estima amb orgull i aprecia quasi devotament aquest món fascinant i sempre encisador del cinema. Com tots els projectes, aquest tampoc no té assegurada la seva vigència; o potser sí, perquè hi ha molta gent que treballa i medita l'estructuració del programes diversos, i té la ferma il·lusió de tirar endavant sense escatimar deures ni remeis. Com s'enllestiran és difícil de preveure, encara que es poden preveure, o entreveure, els signes inicials. L'únic que seria de doldre és mesclar massa fil, en el sentit que les iniciatives diverses no fossin convergents i s'establissin unes divergències que motivassin una competència i uns recells innecessaris, tot i considerant que a la vila hi ha poca -escassíssima- gent capacitada per a organitzar una programació coherent, cinematogràficament determinada. Però això són presuposicions motivades per un pessimisme actiu de qui això escriu i potser no arrelen; i anem a saber si, a la fi, aconseguim que suri un diàleg entre gent civilitzada i oberta, disposada a accedir al camins del futur sense retreure res a ningú ni

posar emperons.

Aquestes planes plenes de vida no són lloc adient on analitzar la viva història del cinema a Campos, encara que és difícil no acudir a elements significatius i a fites elementals, quasi simbòliques. Del que no hi ha dubte és que el cinema, a Campos, ha estat durant moltes dècades un punt de reunió i de reflexió social on hem conviscut llargues hores plenes de fascinació i de fantasia. La diversitat d'elements empenya a reflexionar sobre incidències precises que subreixen els elogis a la mitologia particular de cadascú. Em plauria ben molt escriure sobre les vivències i el plaer que el cinema m'ha donat; però n'hi hauria per llarg i no és ara l'hora d'embafar el lector tardorenc amb ficcions provocatives.

La clau de volta seria potser acudir a les llotges -solletes en dèiem- de Sa Recreativa: el cruixit del bancs de fusta, el so esquerdat dels altaveus, la pertorbació enigmàtica de la gent que hi havia, o la presència obligatòria tan

com innecessària del fatídic NO-DO. També serien fites i signes evocatius les sessions estiuenques al pati de Ca'ls Mariani -un Cine Albor transportable- que donarien lloc a provocar un renaixement neorealista estrictament casolà, del tot estrident i ple de vida. Però no vull, ni puc ésser sentimentalista, ni acudir amb massa eufòria als records ja una mica llunyans de la meua infantesa tacada de cacauets, sufles i mals remeis apocalíptics.

El film-digníssim i evocador per qui es sent part del cos de la mediterrània nostra- CINEMA PARADISO és l'element més il·lustratiu d'aquest món fantasiós que hem viscut amb eufòria tots el qui ja en duim fets més de quaranta.

Projectar el film de Giusuppe Tornatore a la Plaça Major de la nostra fidelíssima vila seria l'homenatge més gran que podríem fer els campaners al Cinema i als qui encara ara el fan possible. Seria fugir de la ficció històrica per voler ésser l'ànima viva d'un món que és

nostre, que l'hem viscut, sentit, patit i que el volem encara així, i ben obertament. És tot un projecte -i a la vegada un rept- que he d'oferir a tota aquesta gent que té la intenció de re-instaurar la ficció cinematogràfica a les pantalles obertes a la blancor subjugant d'un poble que no pot ignorar les seves passions més vives. ¿Qui pot oblidar la memorable projecció del film de Mike Nichols EL GRADUADO al "París Cinema", potser la darrera gran efemèride cinematogràfica viscuda a Campos? Crec, i en som ben conscient, que ningú de la moltíssima gent que va assistir a aquella multitudinària sessió és capaç d'esborrar el record sublim d'Anne Brankford portant-se les calces davant un ingenu Dustin Hoffman embadalit. Són elements ficticis que formen part de la nostra història quotidiana i que s'han de recuperar acuradament.

És per això, i amb tots aquests punts de reflexió, que em semblen del tot elogiabls

Segueix ➡

les iniciatives diverses encaminades a normalitzar -potser fins i tot massa moderadament- les projeccions cinematogràfiques en viu a la nostra vila. És tot un símptoma d'eficàcia, de passió i d'assentament cultural d'una societat que se sap culta i responsable, civilitzada i oberta a tota la nebulositat que comporta jugar amb les expectatives del futur sense renunciar a un passat on hem madurat la intel·ligència.

Són, aquestes, potser figures d'un altre paner. I la raó no és absoluta. Restablir, organitzar i fer reviscolar activament el cinema a Campos seria per a qui això escriu una de les fites memorables de la nostra història més recent, en tot sentit elogiuable i digníssima. Únicament voldria fer dos incisos -o repetir-los-. Primerament, recuperar les projeccions de cinema en viu -amb tots els elements tècnics indispensables, i en el lloc més adient-; i en segon

lloc cercar la persona, o les persones que puguin tirar endavant amb coherència i eficàcia aquest projecte. Perquè jugar, innocentment o amb desconeixement de causa i pocs sabers enfront d'una

temàtica impactant, educativa i recreativa com ho és aquesta, comportaria un menyspreu que ens escopirien a la cara Luis Buñuel, Federico Fellini, Jean-Luc Godard, Orson Welles o Ingmar Bergman, per posar-

ne uns pocs exemples il·lustratius. Siguem per tant espabilats, sincers i honests, i facem del seny de tots i de cadascú un homenatge merescut a la sublim ficció sinematogràfica.

CAMPANYA CECA - "SA NOSTRA"

EN EL NOSTRE SORTEIG REALITZAT EL DIA 20 DE SEPTEMBRE DE 1990, VA SORTIR GUANYADORA AMB UN MILIÓ DE PESSETES, LA CLIENTA DE L'OFICINA DE CAMPOS, ANTÒNIA MAS JULIÀ. LA FOTOGRAFIA ENS MOSTRA EL MOMENT QUE REP EL PREMI DE MANS D'EN SANTI OLIVER, GESTOR COMERCIAL I D'EN MIQUEL GINARD, DELEGAT DE SA NOSTRA A CAMPOS.

PERE FULLANA I VIDAL (EN PERE MONGETA): RECOBRIDOR DE METALLS.

A. Sitjar.

- Ens podríeu explicar en què consisteix la vostra feina?

- La meua feina és polir i donar banys d'aram, níquel, cromat, galvanitzat i patinat (fer tornar vell el llautó). Ara es restauren coses d'estil antic i volen fer tornar velles les bigues i les frontisses. Em duen moltes peces de motos velles, se'n restauren bastantes. Primer les polisc ben polides, el principal d'una peça de ferro és polir-la ben polida, s'ha de llevar tot el rovell, ha de quedar ben llisa, com un mirall. Empr, per les peces de moto, per exemple, dues castes d'esmeril i un raspall d'espart. Els esmerils són uns motles de feltre, jo els aferr l'esmeril quan de tant de fregar se n'arriba a anar. Primer don una passada amb el més gruixat, després amb el fi i llavos raspall d'espart; cada un té la seva pasta que s'unta al damunt, per cada peça necessit cinc castes diferents de pasta.

Una vegada ben polit, que deixi una pasta a la mola i ben net amb benzina. Llavors amb una calç, que es diu "calç de Viena" es desengreixa i el barreja ben barrejat amb aigua.

Al ferro primer li don un bany d'aram dins una cuba que té plaques d'aram penjades a les voreres. La peça es

Aquesta vegada la nostra volta no ens ha duit gaire enfora. Ben al mig de la vila, al carrer Joan Ballester, hem trobat el taller d'en Pere Mongeta; allà es dedica a la tasca de recobrir metalls mitjançant el curiós fenomen de l'electrolisi. Hem xerrat amb ell i ens ha explicat com fa que ferros i metalls vells apareguin totalment nous després d'un llarg i minuciós procés.

N. Vives.

FOTO: SEBASTIANA LLADÓ (FOTO VIDAL)

penja al mig i quan se li dona corrent continua (electricitat), l'aram es desferra de les plaques i s'aferra a la peça, és per això que ha d'estar molt ben polida.

De dins la cuba surt mate i li has de donar lluentor, el torques fer net amb benzina, el torques fregar amb calç i el poses dins el níquel, d'aquí torna a sortir mate, li torques donar lluentor i es posa dins el crom, torna a sortir mate, un altre pic de lluentor i queda nou.

Si en lloc de ferro és llautó, li don níquel i res més.

Restaurar du un feiner, tot són coses velles i els han de llevar el rovell ben arreu. També don galvanitzat a barreres. Primer les pos dins sulfurant per llevar el rovell, després es posen dins una cuba on les donen corrent i se'n va tota la brutor, llavors barreja des amb aigua i es posen dins una cuba que té giny.

- Com funcionen les cubes?

- N'hi ha una d'aram, una

de níquel, una de crom, una de giny, una per fer net i una de sulfurant. La de crom està tapada amb bolles de plàstic perquè desprèn molt de gas. Les cubes tenen unes plaques penjades als costats que s'han de treure en acabar la feina, sinó el líquid s'ho menja. La peça es penja al mig i amb un aparell, que té cada cuba, que canvia el corrent altern en continu, se n'hi fa arribar. Amb el corrent el metall es desferra de les plaques i a través de l'àcid s'aferra a la peça.

La majoria de les cubes tenen mescles de diferents àcids, sulfats, etc.

- On vàreu aprendre aquest ofici?

- Quan tenia 16 o 17 anys feia feina de mecànic amb l'amo en Joan de Son Grau, que és un conco meu. Tenia un altre mosso que li deien en Jaume des Serral que s'encarregava de dur les peces a niquelar a Felanitx, un dia quan va tornar em va dir que l'amo del taller, si trobava qualcú l'ensenyaria i li vendria el negoci. Jo, que encara no sabia que volia, ho vaig dir als meus pares, vàrem anar a veure'l i ja hi vaig quedar a fer feina. Vaig estar dos anys a Felanitx i després vaig venir a Campos.

- Feis feina només amb gent de Campos?

- No, ve gent de tota Mallorca. A Felanitx n'hi ha un altre; a Palma n'hi havia quatre o cinc i només en queda un, a mesura que es jubilen els tallers es tanquen.

És un ofici que va a menys, l'acer inoxidable i el plàstic han llevat molta feina. Les barques, per exemple, altre temps duïen moltes peces de ferro cromat, ara les duen d'acer inoxidable.

Als tallers hi havia una partida d'homes que hi feien feina, ara una persona tota sola se'n surt.

- Quin és el material que més treballau?

- Més o manco per l'estil, potser el ferro, amb això de restaurar motos antigues, frontisses, calderes d'aram ... va a temporades, a vegades tens molta feina de galvanitzar barreres, reixes ... i d'altres

de cromar.

- Són iguals de bons de treballar tots els materials?

- No, el llautó és més bo d'anar en torn, és més fluix. El ferro com més picat està, pitjor, li has de llevar tot el rovell i a i xò s'aconsegueix a força de fregar molt.

- És una feina perillosa?

- Sí que ho és, segons per quines feines m'he de posar una careta per donar la primera passada; per polir ferro, per exemple, no importa. Per tocar la calç i alguns líquids també duc guants. A vegades et duen peces tan petites que et pots enganxar els dits amb la mola quan les poleixes.

- De quines peces n'estau més satisfet?

- El que em dona més gust és arreglar motos velles, o cotxes. L'altre dia, vaig arreglar una Ariel que llavors li donaren el primer premi a la més ben arreglada, n'estic molt content d'això i pas molt de gust de fer-ho.

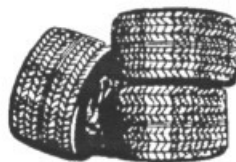
Bé l'amo en Pere, per avui n'hi haurà prou, la llàstima ha estat només parlar de feina quan sabem que amb vós poden parlar de

FOTO: SEBASTIANA LLADÓ (FOTO VIDAL)

moltes altres coses; serà un altre dia. Ara, res més que agrair-vos la vostra bona disposició i esperar que per molts d'anys pogueu seguir

amb la vostra tasca, la qual heu convertit en un vertader art.

TALLER
PNEUMÀTICS
I EQUILIBRATS

MIQUEL BORDOY
SERVEI DE PNEUMÀTICS:
MICHELIN

**I
DUNLOP**

REPARACIÓ EN CALENT
VENDA BATERIES **VARTA**
I REVISIÓ FARS

Carrer Victòria, 57 • TEL. 65.21.93 • CAMPOS

La llengua
feina
de tots

ELS TORRENTS DE LA CONCA DE CAMPOS

En aquests moments el MOPU està netejant les cunetes de la carretera de Lluçmajor a Campos per facilitar així la circulació de l'aigua que, seguint el curs d'aquesta carretera travessa el poble i provoca les conegudes i sofrides riudes.

El senyor Sainz, Conseller d'Obres Públiques, ha fet recentment les següents declaracions al Diari de Mallorca del dia 7 de setembre d'enguany, poc després - dia 2 - d'haver sofert una altra davallada d'aigua cap al centre del poble:

"En altres casos, com a la carretera de Porto Petro, es canvià el traçat per evitar que torni passar el mateix, i també a la ruta Campos-Santanyi en que es va alçar la calçada(...). No obstant això, digué Sainz, fa pocs dies caigueren 96 litres sobre Campos i, gràcies a les obres realitzades, no hi va haver inundacions(...). El responsable d'obres públiques va afegir que hi havia un projecte per desviar les aigües fent-les connectar amb un torrent, però l'Ajuntament de la localitat no acceptà dur-ho a terme".

Aqueixes declaracions fan pensar en un desconeixement de les causes que originen les inundacions al nostre poble cada vegada que es produeixen pluges d'una intensitat considerable a la comarca.

Per això hem pensat fer aquest treball en gran part producte d'informacions recollides de forma oral amb la gent del poble i amb l'intenció d'ajudar a plantejar el problema i possibilitar la recerca de solucions a les autoritats que

tenen la responsabilitat de promoure les obres que siguin més adients. Així mateix pot servir per tenir un millor coneixement de les formes de recollida i ensolcament de les aigües de superfície que travessen el terme de Campos.

El poble de Campos es troba a una altura màxima de 22 metres sobre el nivell de la mar i forma part d'una conca delimitada pels termes de Lluçmajor (150 mts. d'altitud), Porreres (150 mts), Felanitx (112 mts), Santanyi (70 mts) i Ses Salines (60 mts).

Tota aquesta zona té una superfície de 350,6 km², mentre que el nostre terme n'ocupa només 147. Això fa que es reculli l'aigua d'una superfície més del doble de gran que la del propi terme.

Les aigües de tota aquesta depressió són dutes mitjançant els torrents que descriurem a continuació, que tenen el seu vessant al Salobrar, llevat del de Son Surí que desemboca al costat del Club Nàutic de Sa Ràpita.

Aquests torrents es caracteritzen per tenir el llit poc definit per mor que les seves aigües circulen a poca velocitat a causa del poc rost que té el nostre terme, cosa que origina que l'erosió sigui molt petita.

Els torrents més importants són els de SON DURÍ, el de SON CATLAR, el de SON PEROT, de de SON LLUÍS, el de SON NEGRE i el de SON XORC.

El torrent de SON DURÍ té el naixement al límit del terme Lluçmajor - Campos, situat a la part de ponent, als voltants de Sa Vinyola. Desemboca al costat del Club

Nàutic de Sa Ràpita i el seu curs està minvat per la construcció d'un carrer que travessa el torrent; aquesta acció forma part de les obres d'una nova urbanització encreuada a la part alta de Sa Ràpita. Aquesta empresa, per donar continuïtat a les aigües ha col·locat sis canonades de 60 cm de diàmetre, secció sens dubte molt més petita que la del torrent en aquest lloc, motiu pel qual possiblement hi haurà problemes de contencions d'aigua i inundació de voravies.

El torrent de SON CATLAR neix a la vall formada pels pobles d'Agaida i Lluçmajor, a prop de l'entrada

a aquest darrer poble per la carretera vella de Palma, devers el quilòmetre 23. El seu llarg recorregut no planteja dificultats fins arribar a l'anomenada "carretera dels presos"; continua amb un recorregut bastant ben definit fins que passa la carretera i va a pegar al Salobrar, provocant malauradament les malifetes que tothom coneix per les inundacions de l'any passat.

El torrent de SON LLUÍS neix a Son Perola de Lluçmajor, al costat del Puig de Son Lluís, del qual recull les aigües. És un dels torrents que presenta més problemes al poble de Campos. Dins el seu recorregut trobam l'avenc

FORN * PASTISSERIA

SBERT

C/. Síquia, 68 - Tel. 65.01.79
CAMPOS

C/. Majoral, 1 - Tel. 65.33.15
SANTANYÍ

d'en Biel Escolà, situat devora el Km 35,5 de la carretera de Palma; evidentment és important que es mantengui net ja que molta d'aigua de la que passa es converteix en subterrània. Però l'aigua que traspasa l'avenc topa amb la nova carretera que la fa desviar del seu curs normal i seguint les cunetes entra dins el poble. Aleshores, la parada del Carrer Nou, minvada pels successius asfaltaments, no compleix la seva finalitat de desviar aquestes aigües cap a la Rambla i així, com tots sabem travessen per dins el poble inundant cellers, plantes baixes i ocasionant diversitat de mals.

Les aigües del torrent de SON LLUÍS recollides a l'altra part de la carretera de Palma continuen el llit del torrent i arriben a la parada del camí de S'Alqueria Roja; part d'elles la superen i entren al poble pel carrer Ponent i seguint pel carrer de la Síquia es troben curiosament al carrer de Santanyí amb les altres esmentades més amunt que vénen pel carrer de Plaça i que pertanyen al mateix torrent. Totes plegades arriben finalment a l'antiga estació ILMA i seguint la carretera de Sa Colònia travessen les basses de Son Vela i desemboquen al Salobrar.

L'anomenat torrent de SON PEROT rep en el seu inici les aigües del puigs de

Garriga Gran, Famella i Monti-Sion del terme de Porreres. Part del seu cabdal travessa la carretera de dit poble devora la parada anomenada "sapujada de n'Alou" i pel "pont d'en Jardins" creua la carretera de Felanitx i continua cap a l'hort d'en Blanc, hi passa pel costat i arriba a la carretera de Santanyí on forma la "bassa llarga" i arriba a la carretera de Sa Colònia.

L'altra part de les aigües de l'esmentat torrent passen per darrera l'escorxador i vénen cap al poble i es troben a la parada del Molí Negre; bona part d'aquesta aigua supera la parada i entra dins la vila; l'altra continua pel camí de la Rambla, pel costat de la nova llar d'Ancians, travessa la carretera de Felanitx i va a trobar-se amb la branca que passa per la vora de l'avenc d'en Blanc localitzat justament davall l'antiga estació ILMA i completament inutilitzat.

El que l'any passat va fer més mal, tant a les carreteres com a foravila és l'anomenat torrent de SON NEGRE que recull part del cabdal d'aigua provinent de cinc muntanyes situades a Felanitx que es diuen: Puig d'en Sull, P. de Selanya, P. d'es Castell de Santueri i la vall formada pels puigs de Son Bennàser i de Sant Salvador. En la seva devallada, una de

les branques s'ajunta amb el de Son Bernadí i passa pel costat de s'hort d'en Blanc; i l'altra branca travessa el camí de Son Xorc; i la carretera de Santanyí, i arriba també a la carretera de Sa Colònia per Sant Blai. Les ramificacions finals de tots aquests vessants fins ara anomenats formen la zona unida del Salobrar d'una extensió de 4 km² i desemboquen a la mar després de travessar les dunes d'Es Trenc. Així mateix hem de dir també que part de les aigües d'aquests torrents es converteixen en subterrànies pels voltants del Salobrar degut al fet que aquells terrenys són de formació càrstica (vol dir: ple de coves i filtracions).

El mapa que acompanya aquest treball (Pàg. 20-21) ens podrà il·lustrar un poc sobre tot el que hem dit referent a la trajectòria dels to-

rrents. Està elaborat segons la informació oral de nombroses persones, treballs de camp i diverses fonts. De totes maneres agrairíem l'aportació de la gent que pogués facilitar més informació sobre el tema.

Per acabar voldríem dirigir-nos a les autoritats locals per manifestar la necessitat de fer les oportunes gestions per tal de desviar els principals corrents d'aigües que travessen el poble i que es trobin solucions que millorin la seguretat de tot el terme i aconseguir d'aquesta manera, si és possible, minvar les conseqüències d'una no desitjable repetició dels esdeveniments del 6 de setembre del 1989.

Guillem Mas i Forteza.
(Setembre 1990).

Mapa Pàg. 20 - 21 ➡

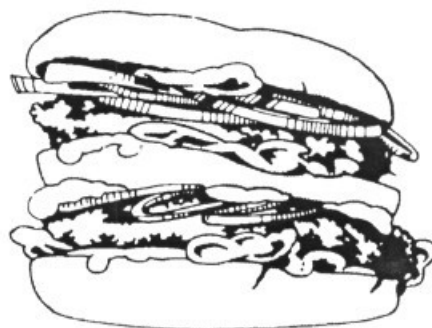
COMPRA VENDA COTXES D'OCASIÓ

TOMÀS RIGO VICENS

Nunyo Sans, 26
Tel. 65.24.22

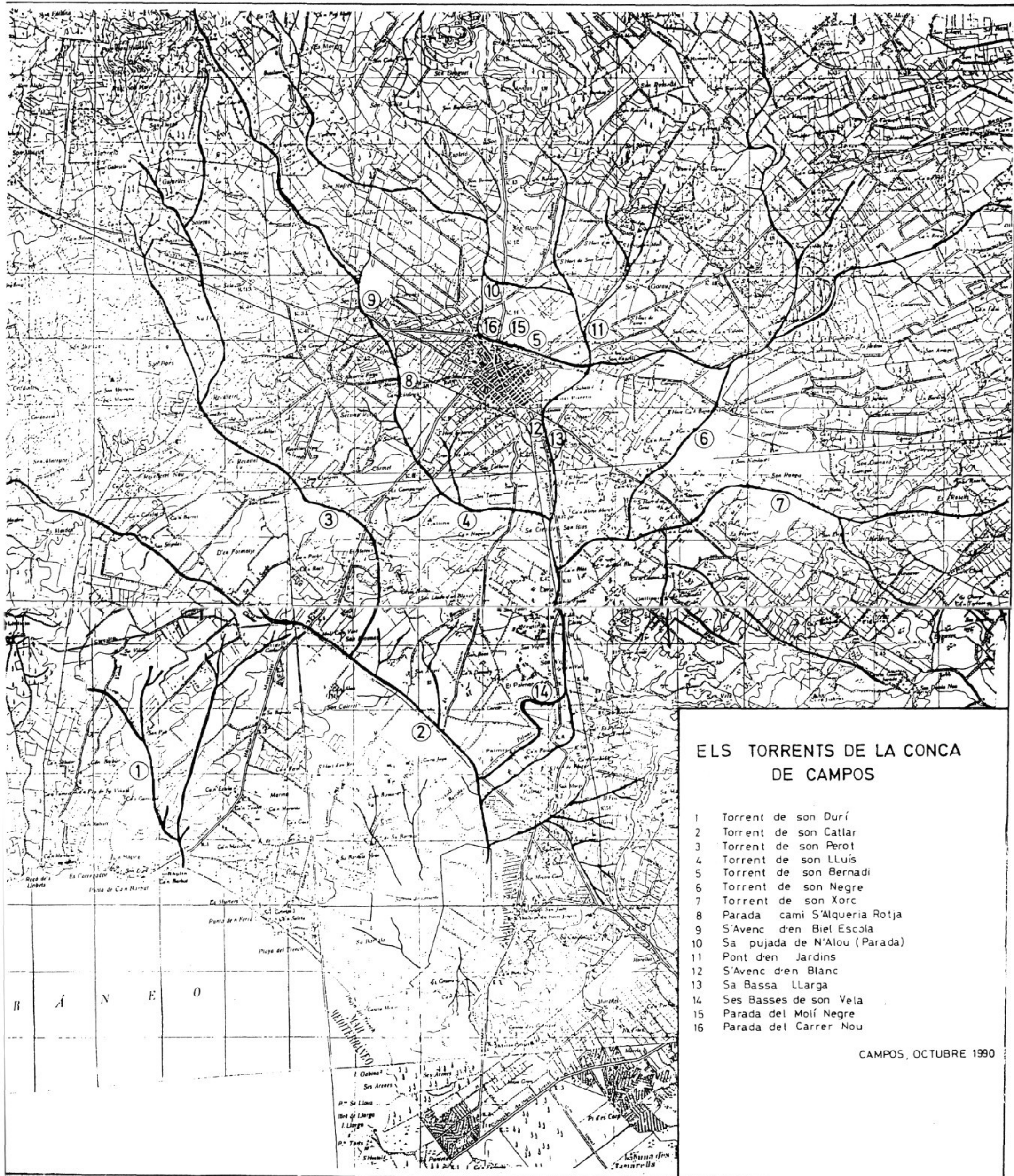
Part.: Tel. 65.05.39
07630 CAMPOS

CAFETERIA - BAR << ES VICI >>

UNA CAFETERIA AMB UNA GRAN
EXTENSA VARIETAT DE PLATS
COMBINATS I ELS REIS DEL
<< SANDWICH >>

Ctra. Palma - Campos, Km., 36
A 500 metres de Campos

*Per
Joan
Montserrat.*

El 6 de setembre de l'any passat, la força de la natura ens va donar una lliçó a tots els mallorquins, i als campaners en particular. La natura ens va voler demostrar que amb la seva força inmesurable no té res impossible. El vent va arrabassar arbres amb la facilitat que nosaltres rompem un bri de palla. L'aigua va "netejar" els llits dels torrents, per on feia trenta o quaranta anys que no hi havia passat, ni prop fer-hi, quantitat parecuda d'aigua. El 26 d'agost del 90, la forta pluja ens va tornar sorprendre. El torrent de Ca'n Corem va tornar córrer i ho va fer amb força, amb força suficient com per espenyar parets i dur-se'n terra, moltes de camionades de terra, unes parets que

POC SENY!

feia pocs mesos que estaven reconstruint. Alguns camins també varen tornar sofrir les conseqüències dels torrents. Tot això i molt més, encara que pareix tret d'una novel·la de por, passava dins el nostre poble, dins les nostres cases. Tot això, pareixia que ens havia de servir d'avís i que hauríem après bé la lliçó. Però, per sort o per desgràcia, n'hi ha que no l'han apres. Aquesta vegada, com tantes altres, amb altres assumptes, els doblers han tornat fer veure ballumes a alguns, que amb el tema de les inundacions se n'han duit una bona quantitat de duros; no me referesc als perjudicats, sinó als aprofitats, que són molts. Però el tema econòmic no és el que m'ha impulsat a escriure, encara que és molt important, sinó el de poc seny. N'hi ha alguns que, com he dit abans, els doblers els hi fan perdre el nord i per cobrar les indemnitzacions han estat capaços de tornar dur terra dins la conca dels torrents, altres, de tornar fer les parets dins el llit del

torrent en lloc de respectar els parats antics que ja hi havia. També n'hi ha que han tornat sembrar arbres dins aquets llocs. Tot això, em pareix mentida i sembla que gent que se les dóna de llesta no hi vegi tres dits davant el nas.

Tal com varen correr l'any passat els torrents de Son Xorc, de Son Negre, de Ca'n Corem, o qualsevol altre, ho poden tornar fer el dia menys pensat i amb més força.

Els torrents, no són un capritx i tot el que es posa dins les seves conques són obstacles pel pas de l'aigua i és com tirar els doblers a la mar. Pens que, tant l'ajuntament com el Govern Balear, haurien d'estudiar unes mesures, una fórmula, per tal d'evitar que els propietaris de finques que estiguin dins els torrents, tornin dur terra o dificultin el pas de l'aigua, amb parets altes o altres coses.

Algú pot pensar, i sobretot si té un tros de terra dins un torrent, que així seria molt perjudicat, però vull tornar dir que s'hauria d'estudiar una fórmula perquè els propietaris no es vessin perjudicats de cap manera.

BALEART '90

La Comissió d'Indústria i Comerç de l'Ajuntament, atès l'èxit de participació i qualitat assolit pels artesans campaners a les passades edicions, comunica i reitera el seu desig que totes aquelles persones que treballen l'artesanía puguin participar a la present Va. Fira d'Artesania i Antiquaris, que es celebrarà al recinte firal d'IFEBAL, amb l'exposició de llur obres.

Es prega als interessats que passin per l'Oficina TIVE (Locals del Centre Cultural) per donar les dades personals i rebre tota la informació que faci falta.

AJUNTAMENT DE CAMPOS
Comissió d'Indústria i Comerç

UN SARD O UNA OBLADA

Us o abús de la pesca? Una pregunta que desgraciadament no ens plantejam quasi mai. Si ho féssim, tal vegada evitariem que tant les nostres illes com la resta del món s'espenyàs encara més del que ja està. La pesca, vista com una necessitat, i jo només la veig així si és una feina feta per professionals per tal de guanyar-se les sopes. També es pot practicar per part dels aficionats per fer-se un arròs de peix. Fins aquí tot molt bé. Tot és filar i cosir. Però si la realitat fos això ni jo escriuria avui aquest article ni vosaltres el llegiríeu. Anem, però, al grà. Ja he dit que com a necessitat la pesca ha estat, és i serà ben vista. Però, alerta que avui en dia n'hi ha ben pocs, o per ventura cap ni un, d'aficionats que pesquin per necessitat. D'aquells que practiquen el mal anomenat esport de la pesca, una minoria es conformen amb una dotzena de peixos. Si en pot matar cinquanta, o cent, molt millor. També són ben pocs els que respecten la Llei de pesca, ni les mides dels peixos, ni els sistemes de pesca, ni res. Si els aficionats a la pesca fossin respectuosos amb la mar i tot allò que s'hi cria, ells matei-

xos serien els primers beneficiats.

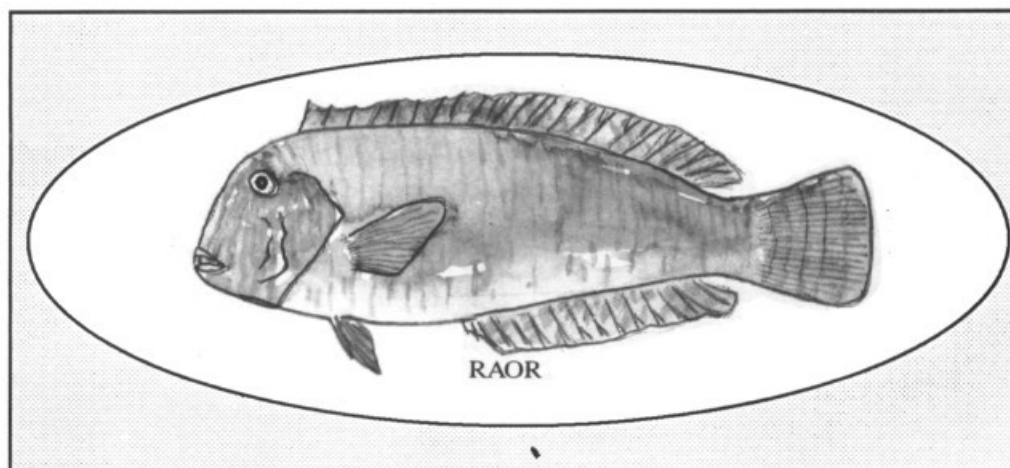
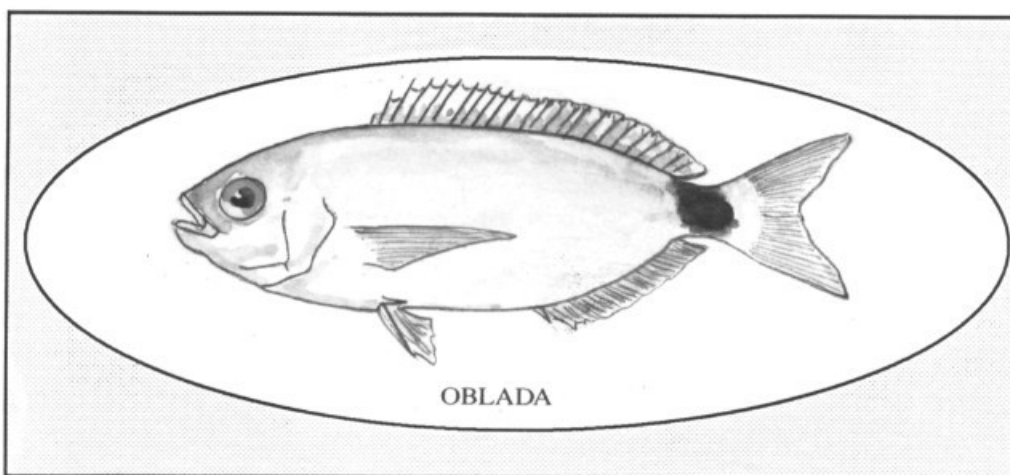
Qui no ha vist centenars de barques escampades al llarg de la costa, algunes molt aprop de la vorera pescant arreu tot allò que poden enganxar, sense parar atenció a les normes legals vigents? I els peixos capturats per mor d'un simple concurs de pesca? Els pescadors aficionats sou els qui teniu les solucions de tot en les vostres mans. L'altra part de responsabilitat la comparteixen els professionals i el polítics. Els professionals perquè tenen la culpa de pescar indiscriminadament, sense respectar ni mides dels peixos, ni distàncies de la costa, ni diàmetre de les

malles, etc. I és clar que no tots actuen així; hi ha professionals ben concients i que són respectuosos amb la llei i la mar, però d'aquests n'hi ha ben pocs. Pensem en els efectes de les barques de bou que arrosseguen les xarxes per zones prohibides. També hem de parlar dels pescadors d'escopeta que neden amb botelles d'oxigen. Podríem seguir citant irregularitats i il·legalitats fins passat demà, però no crec que servís de gaire.

Encara ens queda parlar dels polítics. N'hi ha que es preocupen de mantenir l'entorn marí en condicions, però la majoria d'ells lluiten a favor del contrari: la des-

trucció del nostre patrimoni natural. Són ells els primers responsables i ells els qui estan obligats per llei a fer respectar les normes vigents. Volem que es faci complir la llei i que tant els polítics com els pescadors professionals i aficionats col·laborin, perquè d'aquesta marxa ens haurem de xuclar el cap del dit enlloc del cap del peix, i si els nostres fills volen saber què és un sard o una oblada, un raor o un verderol, una llampuga o una morena, hauran d'anar a visitar un aquari. . .

Joan Montserrat.

La llengua,
feina
de tots

ELS OCELLS DEL NOSTRE TERME

Per Joan Montserrat.

Als passats capítols, us parlava d'uns ocells, molt lligats amb la primavera i l'estiu. A aquest, us parlaré d'uns altres, que amb la seva presència ens donen l'avís de que ja ha començat o està a punt de començar la tardor i l'hivern. És clar que un capítol no basta

CUA - ROJA

per anomenar tots els ocells que ens visiten per aquesta època i per això només parlaré d'alguns.

Aquests ocellons, dels que vull parlar, són menuts i simpàtics, amb una vivor extraordinària i amb un plomatge molt bell, però per desgràcia, són víctimes, encara avui, dels homes assassins que amb les rateres o amb les xerxes els maten. Quina llàstima!

El ropit (*Erithacus rubecula*), és un d'aquests ocells que es fan estimar, amb el seu front, la gola i el pit, d'un color vermell taronja; i les seves parts superiors grises. A aquest menudó, el podeu trobar tant a una vorerada, a

una pleta, o fins i tot dins els nostres corralles a la vila. Algunes vegades és mal de veure, però del que sí estic ben segur, és que si anam a qual-sevol pleta podrem sentir un "tic tic" o un "tsissip", això ens indicarà que el ropit hi és present.

La seva alimentació és bàsicament de cucs o petits insectes, que algunes vegades caça al vol.

Un altre ocell, que ens

TRAQUET Ò PASSAFORADÍ

fa recordar aquells dies tapats pels núvols, que anuncien la pluja a l'hivern, és la **coarrotja** (*Phoenicurus phoenicurus*). Aquest ocell, tan gros com el ropit (14 cm), també s'alimenta d'insectes. El seu nom ja diu part dels colors que té: la seva coa vermellosa, les seves parts superiors són grises i les inferiors clares. El mascle té el front blanc, la gola i la cara negres, i el pit tenyit de rogenç.

Un dels ocellons, que poden agrair a l'home la seva quasi extinció és el **traquet** (*Troglodytes troglodytes*). Aquest sí que pareix una espira de foc de viu que és, i llavors amb la seva forma rodona pareix una bolla de cotó. Les seves plomes són de color marró, cobert de fines retxes més obscures, la seva coa és curta i sempre la du aixecada. El podeu trobar a llocs humits i ombrívols, i la seva veu és desproporcionada amb el seu

ROPIT

tamany (9,5 cm). Aquest és sedentari.

Qui més qui menys ha sentit dir, o li han dit a ell, això de: "Vas més viu que un xàtxera". Aquesta frase pareix voler dir, que aquest ocell va molt viu, però de res li ha servit per lluitar contra les rateres. El **xàtxero blanc** (*Motacilla alba*), és un ocell típic de

XÀTXERO BLANC

l'hivern. Diuen que quan venen molts de xàtxeros és senyal de fred. El seu vestit és blanc i negre i amb la coa llarga. La seva alimentació és també d'insectes, com els altres que he anomenat. Cal recordar que també hi ha altres classes de xàtxeros, com són: el **xàtxero cendrós** (*Motacilla cinerea*), no tan abundant com l'altre i també podríem anomenar el **xàtxero groc** (*Motacilla flava*), més abundant als llocs humits, com el Salobrar, que no els conreu. El xàtxero groc és sedentari a les illes.

SYP

**SERVEI I PREU
SUPERMERCATS**

**GRAN ASSORTIMENT
EN LES NOSTRES SECCIONS DE:**

**Carnisseria • Xarcuteria
Fruita • Peix congelat**

**Carrer Nunyo Sanç, S/n. • Tel. 65.06.83
07630 CAMPOS**

EL GOVERN BALEAR LLUEIX LA SEVA INCOMPETÈNCIA AMB SA CANOVA I ES TRENC

El Govern Balear no només és, possiblement, el més nefast d'Europa en matèria de gestió del territori i medi ambient, sinó que, les poques vegades que se decideix a aplicar unes tímides mesures proteccionistes (gairebé sempre obligat pel Parlament), ho fa tan a desgana i malament, que el resultat és penós.

Sense cap tipus de dubte el cas de Sa Canova és paradigmàtic. Fa uns quatre mesos, el Govern va presentar públicament el Pla Especial de Protecció de Sa Canova d'Artà que havia elaborat

l'enginyer aeronàutic Sr. Figuerola. Aquest Pla de protecció conté propostes més pròpies d'un Projecte d'Urbanització que d'un Pla de Protecció. Així, d'acord amb el pla, a l'interior de Sa Canova es podria contruir un camp de golf amb instal·lacions annexes, bars i cafeteries sobre les dunes, hamaques a les platges, instal·lacions esportives i indústries agropecuàries als conradissos, caça i explotació forestal al bosc,... A tot això hi hem d'afegir una urbanització de 50 hectàrees ben

enmig de la zona, que ja preveia la desastrosa Llei de Protecció de Sa Canova, l'any 1988 amb els vots d'AP, UM i CDS.

La situació d'Es Trenc és encara més penosa. Sis anys després de la protecció legal d'aquest espai natural, la degradació no només no ha minvat sinó que s'ha intensificat. A la manca de control dels visitants i de l'accés motoritzat a les platges, aquests darrers mesos s'ha escomès l'asfaltat del camí de la Salinera i la construcció d'un

gran aparcament enmig de la zona dunar.

La situació ha provocat que el passat mes de maig el GOB presentés davant la CEE una denúncia per la degradació de la zona.

Aquesta denúncia ja ha tingut contesta i els serveis de la Comisió faran un requeriment a l'Administració en relació als fets denunciats.

L'ECOLOGISTA
Organ informatiu
del G.O.B.

CURSOS DE CATALÀ PER ADULTS

AJUNTAMENT
DE
CAMPOS

ÚNICS AMB RECONeixEMENT
OFICIAL A BALEARS

MATRÍCULA GRATUITA

OBRA
CULTURAL
BALEAR

Inscripcions: OFICINA D'INFORMACIÓ JUVENIL
(a veïnat de la Biblioteca)

Les classes començaran dilluns, dia 5 de novembre
a les 20'30 h. al Col·legi Joan Veny i Clar

Organitza: OBRA CULTURAL BALEAR •• PATROCINA: AJUNTAMENT DE CAMPOS -CULTURA-

QUIN TEMPS ERA AQUELL!

Vos presentam una nova secció de **RESSÒ**. A aquesta pàgina, intentarem recuperar aquests testimonis gràfics, que la majoria de vegades, dormen dins capses o calaixos, oblidats i que molts de pics moren dins el foc o rovegats per algun ratolí atrevit. Encara que els responsables d'aquesta secció siguin en Joan Monserrat i en Sebastià P. Adrover és importantíssim que hi col·laboreu tots, aportant fotografies de temps enrera, és igual si és familiar, d'un carrer, d'un carro o d'una vega que vareu fer una vegada ja fa molt. Sigui el que sigui dui-ho i ho triarem. Les fotos les podeu dur a en Joan Monserrat (Bar Turisme) o a en Sebastià P. Adrover (Impremta Adrover).

Vos garantitzam que les vos tornarem.

①

②

④

③

⑤

- 1.- La primera rajoleria de Campos, la va posar al Carrer Nou, l'Amo en Francesc Ferrer (Rajoler) a la dreta, i de mosso tenia en Rafel Sastre (Vico) † a l'esquerra. Això era l'any 1933.
- 2.- Això era el final de la guerra i els de la foto són en Guillem Roig (Hereu Mas), en Xesc (de Son Lladó), n'Andreu Perelló (†), en Jaume Valls i en Joan Mascaró (Calafat).
- 3.- Aquest cavall nomia Gris i amb aquesta ocasió anaren a ciutat a un encontre de pobles. Cada un duia una carrossa. El montatge d'aquesta el va fer en Majora i la decoració en Vidal. En Serra de Sa Colònia era el guitarrista.
- 4.- L'amo en Miquel Rubí, mosso de l'estació del tren. (19 de novembre del 1944).
- 5.- Aquestes al·lotes, que no ho són guapes? just acabades de sortir de la fonda de Ca'n Cos i dispostes a seguir la marxa.

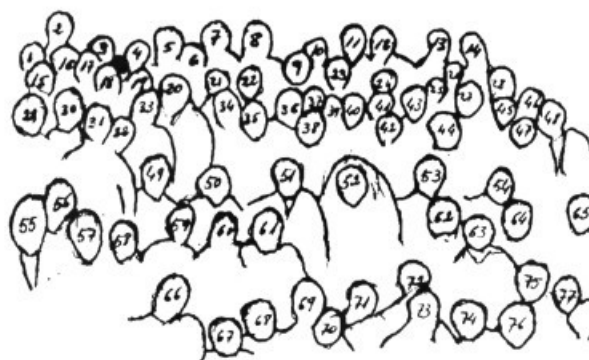

NOCES D'EN SION PASCUAL (BARBER) I N'ÀNGELA OLIVER (CA'N XIMA) ANY 1957.

FOTO: FOTO VIDAL

1.- Desconegut	31.- Catalina Miró (Melera)	61.- Magdalena Sacares
2.- David Soriano	32.- Teresa	62.- Àngela Ginard (Punta) †
3.- Miquela Mas (Sineva)	33.- Ventura Vanrrell (Passarella)	63.- Francesc Manresa (Rossinyol)
4.- Gabriela (Banyada)	34.- Sebastià Covas †	64.- Lluïcia Taberner (Capulla) †
5.- Joan (Barret)	35.- Antònia Manresa (Rossinyol)	65.- Maria Taberner (Capulla) †
6.- Joan Alzinas (Rostit) †	36.- Joan Puig (Bestard)	66.- Maria Puig (Bestard)
7.- Xim Forteza (Fideuer)	37.- Tomeu Oliver (Ca'n Xima)	67.- Filla de Na Francisca Magranera
8.- Joan Obrador (Planta)	38.- Maria Manresa (Rossinyol)	68.- Catalina Puig (Bestard)
9.- Francesc Manresa (Rossinyol)	39.- Tomeu Adrover (Son Coves)	69.- Miquela Vidal (Beu)
10.- Francisca (Magranera)	40.- Nofre Oliver (Plora)	70.- Mateu Nicolau (Feliu)
11.- Miquela Amer (Ca'n Amer)	41.- Andreu Mas (Sineu)	71.- Joan Puig (Bestard)
12.- Bernat Vadell (Son Amer)	42.- Aina (Teixidor)	72.- Jaume Puig (Bestard) †
13.- Tomeu Mascaró (Ca'n Manacor) †	43.- Joan Montserrat (Fàbrica)	73.- Tomeu Pizà (Ca's Marians)
14.- Miquela Pascual (Carbonera)	44.- Joana (Esporlera)	74.- Benet Pascual (Carboner)
15.- Miquela Bonet (Ca'n Blanca)	45.- Guillem Mas (Ravalleret)	75.- Antònia Pascual (Carboner)
16.- Tomàs Oliver (Ca'n Xima)	46.- Bernat (Carboner)	76.- Julià (Lluent)
17.- Mateu Oliver (Ca'n Xima)	47.- Antònia Pascual (Ca's Carboner)	77.- Margalida
18.- Catalina Oliver (Ca'n Xima)	48.- Maria Pascual (Ca's Carboner)	
19.- Antònia Oliver (Ca'n Xima)	49.- Joan Oliver (Xima) †	
20.- Baltasar Rigo (de Sa Granja)	50.- Catalina Mascaró (Neula) †	
21.- Maria Burguera (Boira) †	51.- Sion Pascual (Carboner)	
22.- Joan Taberner (Tintorer)	52.- Àngela Oliver (Xima)	
23.- Joan Oliver (Ca'n Xima)	53.- Bernat Pascual (Carboner) †	
24.- Bàrbara (Carbonera)	54.- Antònia Taberner (Capulla) †	
25.- Margalida (Forques)	55.- Miquel (Calco)	
26.- Joan (Home de na Gabriela)	56.- Joana Pascual (Carboner) †	
27.- Pere Creus	57.- Maria (de Sa Taulera)	
28.- Gabriela Roig	58.- Joan Blanc (Roca)	
29.- Francisca Perelló (Oliera) †	59.- Antònia Pascual (Carboner)	
30.- Maria (de ses Basses)	60.- Antònia (Banyeta)	

LA IL·LUMINACIÓ D'ABANS DE L'ELECTRICITAT

A principis de segle s'instal·là la il·luminació elèctrica al nostre poble. Això suposa un autèntic canvi en la vida domèstica que fa que s'arraconin i s'oblidin els antics llums substituïts per la còmoda i eficaç bombeta. Però no és difícil, encara, trobar persones que recordin aquella època, sobretot de foravila, on es torbà més a arribar la xarxa de pòsters i fils portadors d'aquest invent.

Els comentaris que ens fan les persones que hem entrevistat, d'edats compreses entre seixanta i vuitanta-set anys, i que a continuació transcrivim, reflecteixen un poc com devia ser la claror -o la fosca- a una casa una vegada post el sol. Els aparells que apareixen són bàsicament els següents:

- Espelma
- Llum d'oli o d'encruia
- Llum de petroli
- Llum de carbur
- Quinquar
- Llumeta
- Llumenera
- Petromax
- Fanal
- Llum de gas

- Petromax

"Jo sempre vaig estar a foravila, he estat a tres possessions diferents i he vist bastants de canvis amb això d'es llums. Primer teníem un llum d'oli i un de petroli. Quan se n'anaven a jeure agafaven es llum d'oli, o un espeumatori, amb una espeuma o una llumeta. Però es missatges, que jeien en es sostre o a ses païsses, se'nduien es de petroli perquè no hi havia tant de perill de pegar foc.

Llavor vàrem posar es llum de carburo i vàrem llevar ets altres. Era com una cafetera. Posaves es carburo abaix i s'aigo hi degotava. Tenia un bec amb un pitó per on sortia es gas. Llavor més envant en varen dur uns de més moderns que tenien una claveta per fer caure més aigo o més poca per graduar-lo.

Si havien de fer un sopar o per aquest temps fèiem peladisses d'amelles, posàvem dos o tres llums d'oli i ja feia més claror, o posàvem dos blens a cada un en lloc de només un.

Jo hi he brodat i tot amb un llum d'oli, sí, sí, ben en es costat d'es llum, amb so tambor, brodàvem creveta quan érem joves. No gastava gaire, què va; anaves estirant es ble amb ses estidores i quan s'acabava en compraves un de nou. Llavor vàrem comprar un petromax que marxava amb benzina: hi posaven sa benzina abaix i a damunt tenia una camiseteta com una bombilla i feia molta claror per tota sa casa.

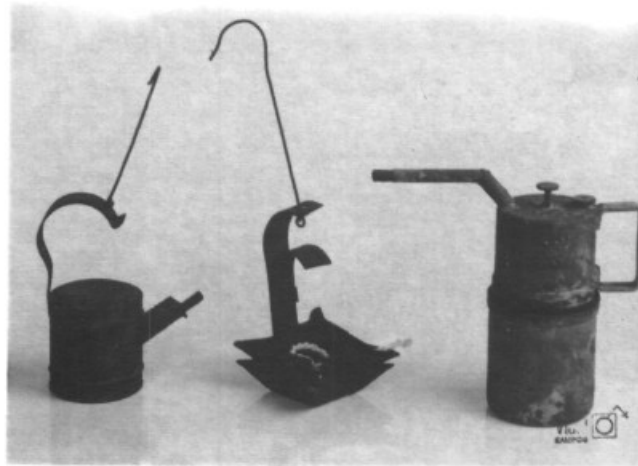
Es quinquers eren més cosa de senyors, n'hi havia que anaven amb esperit, altres amb oli i altres amb petroli, tenien una bona bolla de vidre i feien bastanta de

claror. Ses llumeneres les tenien a vegades enceses dins sa casa, però a foravila no teníem res d'això.

Jo estava a ca's padrí, en es Palmer, i passàvem sa vetlada devora es foc contant coses amb un llum de petroli dins sa foganya. En aquell temps encara no hi havia

nalots de vidre de petroli, em pens, hi havia un faroler que no feia res pus més que cuidar-se'n.

Amb so carro, si havíem d'anar en fosca per anar a garbetjar o a cercar alga penjàvem un fanal en es maimó per veure es camí o perquè te vessen ets altres carros,

- Llum de petroli, d'oli i de carbur (d'esquerra a dreta)

mistros. Encenien es foc amb una pedra foguera i un tros de cer. També fèiem llumets amb un bastonet i un tros de canya o de porrasa que hi posàvem a un cap flor de sofre i quan tocava un caliu s'encenia i anava bé per encendre es llum o lo que fos. Això, es jovent ja no ho creu, són coses grosses.

Anàvem alerta a pegar foc. Tots jèiem a sa paia, llevat d'es veis, que jeien allit, i penjàvem es llum de petroli endret d'un cantó a fi que si queia una gota o un cremaió no calàs foc... Se n'hagués anat sa pell. També n'hi havia que jeien darrera ses bistis, a vegades amb un lliu fet d'aritja: posaven dues barres, corda i aritja damunt que fes moll i a damunt paia.

P'es caps de cantons de plaça hi havia aquells fa-

perquè de cotxos n'hi havia pocs, jo no en vaig veure cap fins que vaig fer es servici que es capità en tenia un, era un cotxo negre, destapat, ara ja no n'hi ha com aquell.

Es primer llum de carburo que vaig veure va ser a ca's llauner Melero, famolts d'anys. Mun pare va anar a la Vila i va dir "me podries vendre aquest llum" i l'hi va comprar; vàrem ser s'es primers que en vàrem tenir. Amb so llum de carburo amb una ventaia de llauna que duia, anàvem a pescar a l'encesa i vènga ferrasses, i vènga congres i morenes i sipis... Feia llum igual que s'electricitat.

Mos arreglàvem perquè no coneixíem res pus. A ca nostra teníem un pagès; era una cosa que tenia tres cames i un bastó llarg cap

- Llumenera, quinquar, llumeta (d'esquerra a dreta)

amunt amb una tatxa per penjar-hi es llum d'oli, amb so ganxo que duia, així el podies posar allà on volies.

Jo, de petita, estava devora ca'n Cosmet i encara no teníem corrent, no n'hi haviap' enlloc. Teníem un llum d'oli penjat a una tatxeta dins sa foganya, que era de tota sa cuina. Hi posàvem un ble de cotó que fèiem noltros, perquè s'arribava a gastar, jo encara en sé fer, espera voràs si trob un cabdell de fil (fa una hàbil demostració); com més gruixat era més claror feia.

A totes ses cases tenien un fanal que anava amb una espeuma, o amb oli, tancat de vidre amb una porteta. L'havien de mester molt. Si havien d'acompanyar un mort en es cementeri també hi anaven amb fanals.

De carburo, jo sempre

n'he vist. Feia una claror forta i neta. El vàrem llevar quan vàrem posar llum de butano i més envant vàrem posar electricitat amb un molí, però si no feia vent havies d'emplear encara es carburo o es d'oli.

Sa padrina em va dir que una vegada a son Cosmet se va cremar una màrfiga de paia per mor d'es llum, però se varen dar compte tot d'una i no va ser res. Crec que amb s'electricitat hi ha més perill perquè també pot pegar foc i te pot enrampar, llavor no s'enrampaven.

Si estaven malalts moltes vegades tenien sa llumeta encesa dins es quarto tota sa nit per no estar a les fosques. I si hi havia un mort posàvem sa llumenera dins sa casa.

Ses bicicletes duien també un fanal de carburo,

n'hi havia de molt guapos. N'hi havia de molt pretenciosos amb sa bicicleta amb llum. Deien "mira' la naquest quina màquina més guapa que té". Una vegada per Sant Jaume anava a ses festes de Santanyí i a mitjan camí es llum va acabar s'aigo, me vaig aturar, hi vaig pixar dedins i vaig poder seguir.

Mun pare feia un llum de petroli amb una botella de vidre ampla, un tap de suro foradat amb un tubet de ferro ficat per passar-hi es ble. Feia molt de fum, però per anar per sa bovera anava bé i gastava poc.

Ses espeumes les fèiem noltros perquè teníem beies i fontem ses bresques i amb un tros de canya xapada i un ble enmig anava ben bé.

Que jo recordi sempre he vist electricitat a la Vila. Sa central era aquí on ara hi ha es Modern. Crec que no feia tanta claror com ara, però anava bé. Durant uns anys, devers ets anys coranta, s'apagava es llum devers les deu, feien sa senya (s'aturava un momentet) i t'havies d'anar a colgar corrents o havies d'encendre es llum d'oli. Hi havia moltes cases de la Vila que no en tenien de llum, però aquí teníem botiga i mun pare era espartenyer i era com a més necessari. Teníem una bombilla dins sa casa, una dins sa cuina i una dins es quarto. Noltros, tres o quatre al.lots, anàvem a jeure dalt amb un llum d'oli. Allà dalt no hi solien tenir corrent.

S'oli era molt estimat. Mu mare m'enviava a comprar-ne mitja lliura a camadò Pomareta. Te posava sa mesura dins sa botella i es temps que te despatxava la resta, si volies res més, tenia s'embut dins sa botella perquè degotàs i te'n duguesses bé lo teu, mira si hi miraven prim.

Aquí dessà no tenien corrent i tenien un llum de carburo. Si tenien una pedra que fos massa grossa sortien damunt s'acera i amb un martell o una destrat la trencaven. Sempre quedaven un parell de miquetes i ets al.lots les posàvem dins un coconet amb un poc de saliva, agafàvem un mistro, sense que mu mare mos ves, l'hi acostàvem i feia fffffffss.

S'usava molt en aquell temps deixar-se foc entre veïnats: "Que has començat foc?, idò vendré a cercar-ne" i duen un parell de calius i ja estuviaven un mistro. Una capça de mistros valia dos cèntims i n'hi havia devers coranta.

S'electricitat és lo més gran, però diven que no hi ha temps que no torn i no sabem a què mos hem de veure, podria ser que qualche dia tornàssem arrera enlloc d'anar per envant".

NOTA.- Normalment procuram seguir les normes ortogràfiques del català estàndard actual tal com pertoca, lògicament, a qualsevol mitjà de comunicació. Aquest treball n'és, però una petita excepció perquè hem volgut reflectir, en la mesura possible, la parla de les diverses persones entrevistades.

Sebastià Covas.

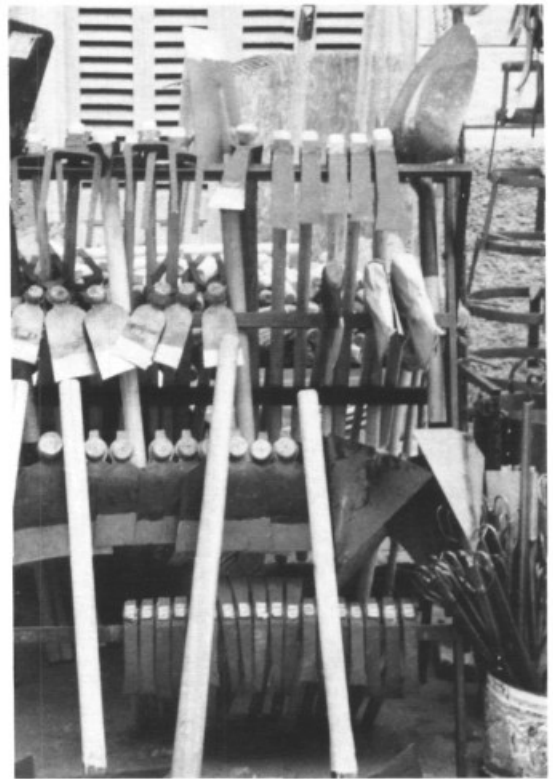
FOTOS: FOTO VIDAL

"Aquest article es publica en virtut del conveni signat entre l'A.P.F.M. i la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear".

S
A

F

S A F I R A

FOTOS: FOTO VIDAL

R
A

'90

MIRALL D'AMOR I DE PAU

Sebastiana Lladó i Sala, fundadora de la Congregació de GG. Missioneres dels Sagrats Cors.

Això és el títol del llibre de Sor Concepció Castells, llibre que intenta donar a conèixer aquesta campanera del segle passat (1814-1899) però de tarannà ben actual, de vida i idees modèliques. RESSÒ també vol contribuir a donar a conèixer aquesta campanera quasi universal i per això anirem reproduint els capítols d'aquesta obra.

DEDICATÒRIA:

Dedico aquest treball a totes les meves germanes:

- Les que ja ens han deixat i gaudeixen de la recompensa del que feren,
- Les que juntes vivim els mateixos ideals i lluitam amb semblants esforços, i
- Les que esperam que vinguin a seguir, amb la mateixa il·lusió, el camí que ens va assenyalar Sebastiana Lladó i Sala

INTRODUCCIÓ

Actualment tenim dos llibres escrits sobre aquesta dona que va saber esperar fins als 77 anys sense defallir, per a realitzar la seva vocació.

Les dues obres són

d'estudi, ja que enquadren molt bé la seva vida en el context històric de l'època. Són llibres molt interessants, però no resulten fàcils pels que volen conèixer-la aviat i tenen poc temps per llegir.

La finalitat d'aquest llibre és, resumint idees i mitjançant dibuixos, donar a conèixer aquesta dona i el que val, a totes les persones que saben veure en ella un exemple de constància i ferma voluntat, una dona que sense deixar l'aspecte humà era a la vegada molt profunda i tan pràctica que gaudia del do de l'oportunitat.

Una dona que ha deixat un record viu, que es va avançar més de 50 anys en la pràctica dels Exercicis Espirituals que ella mateixa dirigia junt amb les seves companyes, que va ésser una gran

catequista, que sabia dialogar i respectava l'altre, que ajudava tothom a trobar Déu.

Aquesta és SEBASTIANA LLADÓ I SALA que va ser fidel a la seva vocació, tot i tenir moltes dificultats i contradiccions i va arribar a fundar la Congregació de Germanes Missioneres dels Sagrats Cors i és coneguda avui per Sor Maria Rafaela del Sagrat Cor.

1 MALLORCA

Una flor d'hivern

Es digué Sebastiana i era la sisena filla, entre els nou que Déu confià al matrimoni de Joan Lladó i Sebastiana Sala.

Nasqué a Campos, de l'Illa de Mallorca, el 2 de gener

del 1814; era tradicional a les Balçars de posar un nom de la família a cadascun dels diversos fills, i a ella li correspongué de dur el nom de la seva mare.

Quatre germanets esperaven amb il·lusió la seva arribada: Damiana, Francesca, Joan i Gregori. Després de Joan hi havia hagut una altra nina que abans de complir els tres anys se'n volà al cel a juntar-se amb els àngels.

La nostra Sebastiana va veure encara créixer la família amb tres germans: Miquel, Maria Aina i Jaume.

Cada naixement era una nova alegria en aquella llar. Es rep com prova de l'amor que Déu té als pares en confiar-los un altre fill.

(Continuarà el mes de desembre).

**FUNERÀRIA
MESQUIDA**

Telèfon cotxe 908-142180

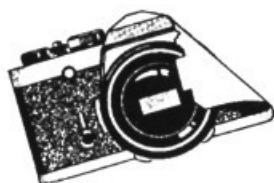
C/. B. Ballester, 7
Tel. 65.10.87 - 07630 CAMPOS

C/. Sirena, 11 - Tel. 64.01.69
07639 Sa Ràpita

tot temps
Sabates - Ortopèdia

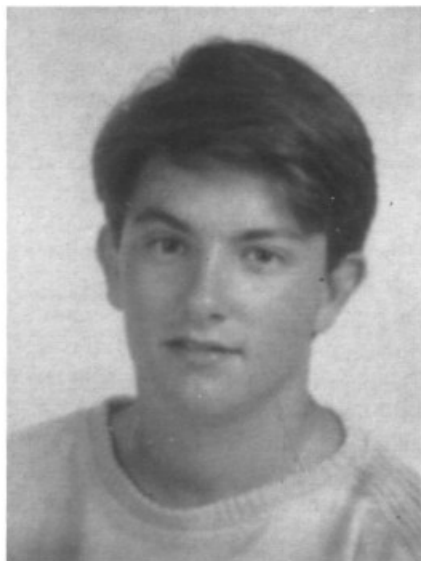
Carrer Creu n.º4 Tel. 65.05.41 CAMPOS

EN DAMIÀ PROHENS

PRIMER COL.LABORADOR GRÀFIC DE **RESSÒ**, S'ACOMIADA PER UNA TEMPORADA

En Damià Prohens, de Foto Vidal, el més habitual col.laborador gràfic de **RESSÒ** quasi des del pincipi, se'n va anar el passat mes d'agost a viure una interessant experiència als Estats Units. És un tema que pot interessar a altres joves d'edat similar i per això, a més de com a agraïment per les seves col.laboracions, li férem aquesta entrevista (que no havia estat publicada fins ara per falta d'espai)

-Damià, és ver que haurem de passar un any sense la teva col.laboració?

- Sí, un any o una mica més poc, poden esser només onze mesos o onze i mig. No ho sabré fins al final.

- On vas exactament?

- A Tacon, devora Seattle, a uns 300 quilòmetres del Canadà, a la costa del Pacífic d'Estats Units.

- Per què tan enfora?

- Perquè és el lloc que reunia millors condicions dels que podia triar i molta sort he tengut de poder-lo aconseguir, perquè només hi havia una plaça per a un estudiant espanyol. Si ha estat un poc enfora, paciència. Tres o quatre hores més d'avió i ja està.

- I què cerques amb aquesta experiència?

- Cerc diverses coses a la vegada, després ja veurem si tot serà possible o si qualche una haurà de quedar sense fer. La intenció és: 1er anar durant aquest any a una escola de fotografia molt coneguda que hi ha allà; 2on fer el tercer de BUP a una HIGH SCHOOL per després convalidar-lo aquí; 3er aprendre a fons anglès. Viure aquesta experiència, conèixer món, una altra cultura i forma de vida diferents, altra gent, etc.

- Ja saps anglès?

- Molt poquet. Sé que els primers mesos seran difícils per aquest motiu, però ja estic mentalitzat i no em fa molta por. El que és segur és que en tornar en sabré

- On residiràs?

- Viuré amb una família o, millor dit, amb tres o quatre famílies, una darrera l'altra, durant tot l'any. Aquesta organització ho fa així.

- Tal vegada altres joves com tu puguin estar interessats per fer això mateix. Podries informar-los un poc de com t'ho has preparat, què han de fer, on s'han d'adreçar?

- Mira, jo hi vaig amb el Programa d'Intercanvi d'Estudiants del Rotary Club. És, per tant, un intercanvi. A ca nostra, durant aquest any han de tenir una al.lota americana que nom Tina. Es necessita molta documentació, molts de papers. Varem començar a preparar-ho devers

l'octubre de l'any passat i encara ha vengut just. Arriba a cansar, però és el que toca fer, ja que no es tracta d'unes vacances ni d'una estada de dues o tres setmanes. És un any, i un any per aprofitar. També hi ha altres organitzacions dedicades a facilitar als estudiants fer un curs

als EEUU, generalment 3er de BUP o COU, sense intercanvi, però a ca nostra varen trobar que l'organització del Rotary donava millors garanties. En realitat han estat els meus pares qui s'han cuidat de tots els maldecaps i els preparatius i si qualcú vol informar-se si van a parlar amb ells ho podran aclarir més perquè és un poc complicat i mal de resumir.

- Sembla que vas molt decidit. No serà llarg un any sencer?

- És ver que estic animat. He parlat amb altres joves que han viscut aquesta "aventura" i tots n'estan molt satisfets, tots tornarien partir. Crec que el més difícil seran els dos o tres primers mesos.

- Què et sembla si en ser allà ens envien qualche escrit contant-nos un poc l'experiència?

- Ja en feia comptes, però no serà de tot d'una. Això m'ajudarà a no sentir-me tan enfora de Campos i de tota la gent que conec. Ah!, i també us enviaré qualche foto per no perdre el costum.

- Damià, que te vagi bé i que aquest any te resulti tan positiu com esperes. Per cert, encara que aprenguis anglès pels caps dels dits recorda't que a nosaltres ens has d'escriure en la teva llengua vertadera, eh?

- No passeu pena, vaig a aprendre anglès a Amèrica però som mallorquí, ben mallorquí! □

BAR - PIZZERIA

Ses Forques

Cosme Garcias, 40
Tel. 65.10.80

07630 CAMPOS

Quan l'home va descobrir l'utilització del foc, va passar de menjar la carn crua a menjar-la torrada i després bullida. Molt més envant va fregir i, amb la introducció del forn, va rostir. Aquest és un procés cultural: el fet de passar de menjar carn crua a torrar-la o bullir-la és, a més d'un avanç culinari, un avanç cultural.

Mallorca com una entitat cultural pròpia que és, té també una cuina pròpia que la defineix; recuperar i reivindicar aquesta cuina, significa recuperar un tros de la nostra idiosincràsia com a poble. Vázquez Montalbán ens diu:

"Amb una altra qüestió semblant he comprovat que la majoria de persones sensibilitzades per la qüestió catalana estan al corrent de l'escàs 14% de la inversió que Catalunya recupera dels diners que s'endú el centre. O d'altra banda no tenen ni la més mínima idea que entre les senyes d'identitat catalana destruïdes hi ha les gastronòmiques (...). És cert que hi ha una ordre de prioritats i que l'objectiu espiuà de "salvar les paraules" se'm revela fonamentalment en els temps que han correut i que corren. Però crec que és legítim qualsevol esforç paral·lel per salvar una parcel·la d'identitat que mereix un racó en la memòria col·lectiva del nostre poble".

Els secrets de la cuina se solen transmetre oralment i per la cultura on estam immersos, de mare a filla. Cal tenir en compte, però que cuinar no és només saber els ingredients d'un plat, també s'han de saber aplicar les tècniques culinàries que per tradició ens són pròpies i sense les quals el plat resultant ja no seria el mateix.

Per això és necessari tomar arrera, recordar els consells de les nostres padrines i intentar retrobar tot allò que sabíem i hem anat perdent.

En Nestor Luján en el pròleg

ELS CUINERS DEL REI

de "La Cocina Catalana" recorda que:

"La nostra època tendeix a oferir una cuina monòtona i igualitària. A Catalunya els dos enemics de la cuina catalana han estat la pressa, que fa que s'abandonin els antics plats, no només en hosteleria, sinó també en la cuina familiar i privada, i el turisme".

A més d'aquests perills cal afegir-hi la influència dels mitjans de comunicació que van a massificar els gusts; l'esnobisme que fa que les mestresses de casa s'inclinin més cap a receptes exòtiques o estrangeres que a les pròpies. No volem dir aquí que ens hàgim de tancar i que tot allò que no sigui mallorquí ja no és bo, però només amb un coneixement exhaustiu de la pròpia cuina ens podran sortir bé les receptes importades. No es pot ésser bon traductor si no es coneix prou bé la pròpia llengua, i això és moltes vegades el que passa quan es fan receptes que ens són alienes: la cuinera es transforma en una traductora de cuines estrangeres sense dominar la llengua pròpia.

Una altra cosa de la qual ens hem de conscienciar és la temporalitat de la cuina. Avui trobam gairebé tots els ar-

tics alimentaris tot l'any.

Això fa que no ens dugui cap problema fer albergínies farcides pel maig, però no només no ens du problemes sinó que pel fet d'ésser aquestes molt més cares que en plena temporada a moltes mestresses de casa els pareixen més apetitoses. Res més lluny de la realitat. Ningú millor que Paul Bocuse, introductor de l'expressió "Cuina de Mercat" per explicar-ho:

"La cosa empipadora és que els meus contemporanis semblen anar perdent de mica en mica el sentit del pas de les estacions, el sentit del ritu, del cerimonial que cada estació ens porta amb les seves particularitats pròpies. Per Nadal volem menjar espàrrecs, per cap d'any maduixes i per Pasqua els ve de gust la caça!. Hem de recordar que els tomàquets són per l'agost, les cireres més gustoses vénen el juny..., que el calendari intervé sempre en la preparació dels menús".

Aquestes notes, no són un "numerus clausus"; hi ha d'altres perills que no tan sols han fet oblidar la cuina mallorquina, sinó que han contribuït a degradar la capacitat culinària de la mestressa illenca.

C A R N E T · J O V E

**EUROPA
A LA TEVA
BUT
XA
CA**

Amb el Carnet Jove, tindràs ara a la butxaca tot quant has de menester per beneficiar-te de grans avantatges i descomptes a la major part dels països d'Europa. Si tens entre 15 i 25 anys i moltes ganes de viure i gaudir de la vida, no ho dubtis: aconsegueix el teu Carnet Jove avui mateix i aprofita al màxim tots els seus avantatges.

GOVERN BALEAR
CONSELLERIA ADJUNTA A LA PRESIDENCIA
DIRECCIÓ GENERAL DE JOVENTUT

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

BANCA MARCH

SA NOSTRA
CAIXA DE BALEARS

COLONIA

CAIXA POSTAL

LA SALUT HOLÍSTICA (darrera part)

Per
**Clementina
Clara.**

D'ençà de la publicació d'aquests articles sobre la salut holística, bastantes persones m'han parlat de la dificultat que elles veien en poder dur a la pràctica aquestes idees.

És ben cert que no hi ha res en aquesta vida que no demani un cert esforç, i que cuidar-nos la salut és una d'aquestes tasques que requereixen una voluntat especial per part de la persona interessada en viure més satisfeta, optimista i tranquil·la.

Idò no, una salut holística no és res impossible. Si vosaltres, lectors de **RESSÒ**, també heu tengut aquest pensament després de llegir els articles de salut dels darrers mesos, llegiu també aquest i per ventura comprendreu millor que mantenir-se integralment sà és perfectament realitzable dins aquesta civilització nostra.

Tot depèn de com miris o enfoquis aquest tema. Des d'un cert punt de vista, la salut holística pot ser tan "irrealitzable" com la salut que tenim ara, basada en els tractaments mèdics clàssics. No passaran molts d'anys i la medicina entesa clàssicament haurà evolucionat cap una manera d'entendre la medicina molt més natural i integrada amb la persona.

Això de limitar-se a curar els símptomes s'haurà superat. Ja no ens limitarem a tractar una part o aspecte de la malaltia (els símptomes), sinó que tendrem en compte el conjunt de l'organisme malalt. Al mateix temps la curació d'un cos malalt no serà exclusivament responsabilitat del metge; la cooperació del malalt haurà de ser de cada vegada més decisiva. I per cooperació entenem que davant una malaltia nosaltres mateixos haurem d'analitzar les seves causes i actuar en conseqüència. No com ara que ho deixam tot en mans dels metges. Per a alguns aquesta nova visió de la salut serà una fita molt difícil, però també trobaran la recompensa d'experimentar a poc a poc de quina manera passam d'espectadors a actors, d'inactius a actius.

Siguem sincers i acceptem que mentres som joves solem deixar de banda la salut perquè volem viure la part "agradable" de la vida, sense pensar en el mal que feim ja des de molt petits al nostre organisme. Però amb aquest

comportament sembram la llavor de totes les dolències que devers els quaranta anys començaran a crear-nos més d'un problema de salut. No respectam el nostre cos, i tot d'una que hi ha qualche cosa que deixa de funcionar correctament: au! cap al metge i que ell ens solucioni, parcialment, el problema. Un exemple típic: tenim mal de cap. Au idò, medicines!. I perquè no ens demanam d'on vé aquest dolor, i perquè el tenim?. D'aquesta manera en sabrem la causa i podrem, si

volem, aturar-la i evitar-nos aquella aspirina. Aquesta segona manera de veure les coses és la manera holística. I mirat d'aquesta manera, aprenem de veure que realment no necessitam la major part de medicaments ultramoderns. També començarem a observar que tenim un organisme molt més jove del que pensam i que ben cuidat ens pot oferir sensacions físiques i espirituals que mai no havíem pogut imaginar. També comprendrem que la salut és un present de la vida que hem de respectar i cuidar. I amb el temps veurem que tornar vells no ha de voler dir tenir de cada vegada més problemes de salut. Podem tornar vells i continuar sentint-nos "joves"!!.

Al final, veurem que tenim un concepte molt més clar de qui som, de què som capaços i de què no som capaços.

Tots aquests consells convé meditar-los i comentar-los amb els teus amics i amigues.

Una manera holística de fer les coses. I com veis: ben factible!!

LOTERIA DE NADAL

01.893

O.C.B. delegació Campos

REVISTA **RESSÒ**

QUÈ ÉS EL IOGA?

El ioga és un sistema pràctic i perfecte per a relaxar les tensions. La moderna sociologia defineix tres formes de tensions que creen tota l'angoixa de la vida de la persona.

Són: **la tensió muscular, la tensió mental i la tensió emocional**. Aquestes tensions són la causa de molts de problemes com les malalties, les inhibicions, el complex, les neurosis, etc. Com enfoca el ioga aquests problemes?

En primer lloc ajuda a fer enfora les tensions mitjançant la pràctica dels ASANAS (postures). Està perfectament comprovat que aquests exercicis produeixen una relaxació física completa i una gran relaxació mental. La pràctica regular de les asanas produeix un equilibri del sistema glandular, actuant sobre la totalitat de les glàndules (tiroides, pàncrees, pituitària, pineal, suprarenals i moltes més). Quan la gent està preocupada, està enfadada, quan dormim massa, etc., gran part de les causes són el mal funcionament de les glàndules endocrines.

Les asanas també relaxen les tensions musculars, cosa essencial dins la vida moderna. Moltes vegades creim que estam relaxats, però els nostres músculs estan en un estat de tensió important. Les asanas eliminen totes les tensions i els qui les practiquen arriben a una vertadera relaxació. I si a les asanas els afegim la con-

centració, ràpidament eliminam les tensions mentals i induïm una tranquil·litat total de la ment. El practicant de ioga es trobarà, així, alegre i tranquil i podrà enfrontar-se als problemes de cada dia amb confiança en sí mateix, amb seguretat i sense passar ànsia.

La següent pràctica que el ioga recomana és el PRANAYAMA (Tècniques de respiració iòguiques). Amb aquestes tècniques, asseguram que el nostre cervell rebi una quantitat adequada d'oxigen, element totalment necessari per a un funcionament adequat. Si un motor no té gasolina no funciona. De la mateixa manera, si no arriba prou oxigen al cervell, aquest no funciona correctament. És molt fàcil que s'acumulin toxines al cervell: el pranayama ajuda a eliminar-les, permetent que el cervell funcioni més eficientment. I això ajuda a llevar tota casta de tensions.

Arribam ara a la pràctica iogui a través de la qual podem eliminar les tensions més aferrades al nostre interior emocional de manera que podem enfrontar-nos als problemes de la vida, sense que afectem per res la nostra felicitat i sense acumular noves tensions. És el mètode de la MEDITACIÓ. La tècnica fonamental de la meditació produeix un estat que ens duu a l'eliminació de les tensions a les diferents esferes de la personalitat i reforça la ment per tal de

que pugui suportar noves causes de tensió.

Tota la gent hauria de dedicar un cert temps a la pràctica d'aquestes tècniques iogui i a la meditació per tal d'obtenir la pau mental. I d'aquesta manera oblidar-se dels seus èxits, de les seves derrotes, de la seva personalitat, de la seva classe social, de la seva felicitat o de la seva infelicitat. Després d'un cert temps entendreu el llenguatge de la ment. I no de la ment exterior, sinó de la ment interior, d'aquella part de la ment que té una influència tan i tan gran sobre les nostres vides.

El ioga és l'única ciència que ara i sempre ha conduït directament a la pau mental. Antigament era més fàcil d'obtenir aquesta pau mental perquè el ritme de vida era lent i tranquil.

Mantenir la pau mental en el nostre món actual no és fàcil, i així ho indica l'increment de l'índex de malalts mentals. Per atènyer la pau mental és necessari que les persones es decideixin a donar les passes definitives per tal d'assagurar-se una ment neta i lliure de tensions, i capacitar-se per mantenir-se en aquesta situació.

I el mètode indicat per això, ara i en el futur és la pràctica del ioga.

KEITA. Director del Centre Internacional de Ioga Integral SATYANANDA de Palma de Mallorca.

Teulera CA'N BENITO

Miquel Torres Bordoy

Camí des Palmer, s/n.
Tel. 65.09.06 - CAMPOS

Gremi Boneters, s/n. - Tel. 75.01.00
POLÍGON LA VICTÒRIA
07009 PALMA DE MALLORCA

TRANSPORTS
MESQUIDA

RONDA CATALUNYA, 9 - Tel. 65.01.47
07630 CAMPOS

EN JOAN VANRELL, "BLANQUET", CAMPIÓ DE LES BALEARS DE MUNTANYA PER A VETERANS.

Per Miquel Adrover.

Fa unes setmanes els aficionats campaners a la bicicleta varen rebre amb alegria la notícia de que un company seu, en Joan "Blanquet" havia guanyat el darrer Campionat de les Balears de Muntanya per a veterans.

Ressò el van anar a veure perquè ens contàs el seu triomf i aprofitar per parlar un poc del món dels pedals al nostre poble.

- Joan, en primer lloc enhorabona. Creïm que els campaners poden estar ben satisfets d'aquest nou títol que ens has duit al poble. Hem vingut a demanar-te unes quantes coses i començarem per demanar-te com vares introduir-te dins l'esport del ciclisme.

- Quan jo vaig començar, a Campos hi havia molt poca gent que fes ciclisme i com que m'agradava vaig haver de cercar companys a Felanitx. Així vaig començar a sortir amb en Guillem Timoner i els seus amics. Més tard ja va començar l'afició a Campos.

- Què ha suposat per a tu esser el Campió de les Balears de Muntanya?

- Bé, aquest campionat m'ha representat molt, ja que feia set anys que hi prenia part. Com que la muntanya sempre

m'ha anat bé, solia fer bons papers. Dues vegades havia fet segon i aquesta victòria ha estat allò que des de feia 7 anys anava endarrerint d'aconseguir ...

- Com es va desenrotllar la carrera?

- Després de set anys de participar-hi, ja coneixia molt bé el traçat i la gent que hi participava. Els altres anys sempre m'havia tocat a mi anar a caçar als altres.

Havia de començar a lluitar des del principi fins arribar al Puig Major, que és allà on es sol decidir la cursa. Jo hi arribava molt justet de forces i per això no feia més bon papers. En canvi enguany m'he pogut reservar un poc més des del començament de la prova.

- Hi va haver tàctiques d'equip?

- No, perquè de tot d'una ja hi va haver una escapada i un equip de Ciutat es va posar a estirar i això em va ajudar bastant. De totes maneres els participants de la meua categoria eren bastants fluixets i aquest punt crec que també va influir en el resultat.

- Quines característiques teves destacades com corredor ciclista?

- Bé, jo no sé si som jo qui ho he de dir, però a la muntanya m'hi trob bé. Pel pla no m'hi sé moure tan bé, i ja no en parlem dels esprints ...

- Que et sembla l'afició ciclista a Campos des de fa uns anys?

Me pareix molt bé. Qui ha provat una vegada d'agafar la bicicleta, de cada vegada s'hi troba millor, i molts no es pensaven poder fer el que fan.

Allò que trob que manca és la participació d'altres joves que vulguin començar a sortir amb nosaltres.

- Tal vegada la teua victòria donarà ànims als aficionats i als que encara s'ho pensen ...

- No ho sé, per ventura sí, perquè jo surt ambells cada diumenge i molts vénen a veure-me correr. Però no només som jo que corr, també hi ha en Mateu Ribes i en Pere Negre que participen a competicions de diferents categories.

- Perquè no tenim a Campos un club federat i consolidat que pugui organitzar competicions?

- Aquí tenim el club de Ca'n Blahi que ens serveix sobretot per qüestions legalistes.

Si, supòs que n'hi

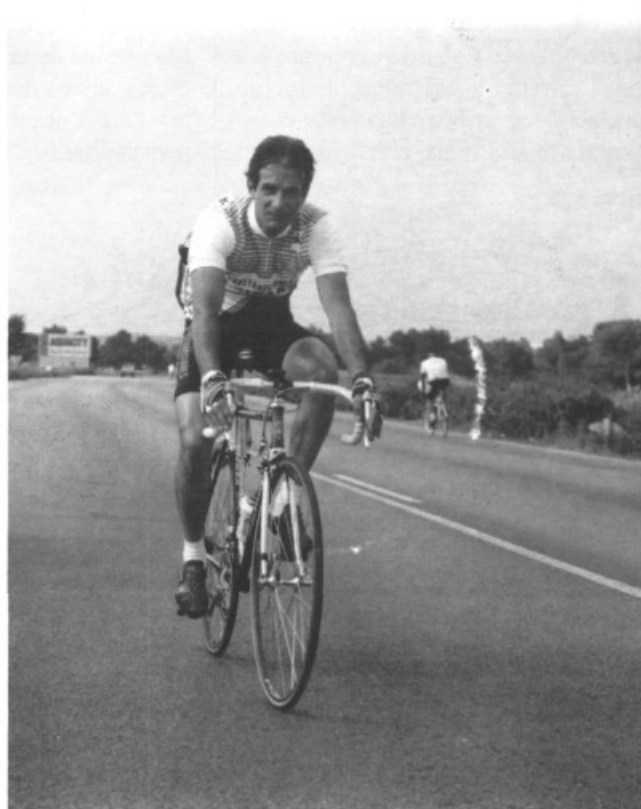
hauria d'haver un altre, d'altres característiques, però això suposaria que una partida de persones l'hi haurien de dedicar moltes hores i maldecaps. I a qui més qui manco li basten els seus. De totes maners, és un tema que ens hem plantejat bastantes vegades, però crec que no ha fructificat degut a això que t'he dit. S'han de trobar les persones que vulguin dur el pes de l'organització i que estiguin capacitades.

- Quan serà la propera cursa oficial on participaràs?

- D'aquí pocs dies hi haurà la Volta a Mallorca per veterans. També esper fer un bon paper.

- Joan, en nom de l'afició i de Ressò gràcies per aquest títol i endavant.

- Gràcies.

FORA DE BANDA

Per Josep A. Sala i Toral.

* Molt bones! Som el mateix pesat que el mes passat estava en aqueixa mateixa secció. Vatuva el món! quasi m'he embullat tot sol.

Bé, ja basta de dois i anem a la feina.

* Vos en recordau que a l'altre número de Ressò xerrava dels llums del Camp d'Esports, bé idò, no és que siguin vells, que va, és que estan mal enfocats, això és tot.

* Fet aquest petit aclarament, pas a comentar-vos els resultats dels equips campaners que ja han començat les distintes lligues.

Els de Primera Regional pareix que han començat bé, i dic pareix perquè els resultats són bons, encara que el joc no sigui tan bo com desitjaríem tots. No han perdut cap partit i ja en duen 4, però només n'han guanyat 1 i han fet 3 gols. Pitjor seria no haver

fet cap punt.

L'equip juvenil d'en Toni Nina no ha començat d'allò més bé, encara que creim que l'equip anirà a més a mesura que passin les jornades.

Els cadetes són els que millor han començat, de 4 patits n'han guanyats 3 i per golejada, encara que el darrer partit també els feren cas (els entaferraren 4). Ànim i a seguir que això va bé!

Els infantils d'en Rafel de Sa Granja han tengut un començament un tant irregular, però ja veureu com tot s'arreglarà, els equips d'en Rafel sempre han estat per davant al final de la lliga.

* Vull destacar que el nostre paísà Joan Vanrell (Blanquet) ha aconseguit el Campionat de Balears de Muntanya per veterans, enhorabona!

* Per acabar vull animar-vos una vegada més, no me cansaré de dir-ho, a anar al camp a animar als nostres jugadors, de futbol, de bàsquet masculí i femení.

* Al pròxim número de Ressò donaré un poc de canya als "papis" dels jugadors, ja és ben hora que algú els digui dues paraules ben dites. A reveure.

CICLISME

CONTRARRELOTGE PER EQUIPS

Pel dia 17 d'aquest mes de novembre, s'està preparant una nova edició de la carrera contrarellotge. Aquesta vegada seran tres equips de 10 ciclistes cada que faran el recorregut: Campos - Pont de Son Catlar - Camí dels Presos - Ctra. Sa Barrala - Campos (dues voltes). Sortida a les 4 de l'horabaixa del Bar Ca'n Barceló i arribada Bar Mercantil.

RÀDIO CLUB CULTURAL DE CAMPOS

Per Arnau Perelló.

L'associació RÀDIO CLUB CULTURAL DE CAMPOS (RCCC) té els següents fins fonamentals: reunir els ràdioaficionats i simpatitzants de Campos i d'altres localitats procurant una relació fraternal i d'intercanvi de coneixements amb ells. Crear activitats per motivar i fomentar la radioafecció. Aportar la nostra

col.laboració humanitària i desinteressada en cas de desastres naturals. Aportar la nostra col.laboració a actes culturals, socials i esportius.

També volem comprar comprar una estació de radioafeció que podrà ser emprada per estar en contacte am Protecció Civil. I també posarem en marxa uns cursos per poder accedir als exàmens de radioafecionats.

Als propers números de Ressò us anirem informant sobre les nostres activitats. Salutacions i una abraçada del RCCC.

SUR HÀBITAT INMOBILIÀRIA

COMPRA • VENDA • LLOGUERS
VALORACIONS INMOBILIÀRIES
ASSESORAMENTS URBANÍSTICS, ETC.

TENIM PER VENDRE:

- ✓ Una casa nova de dues plantes a cap de cantó. C/. Serrano, C/. Mestre Gomila.
- ✓ Per vendre necessitam rústiques aprop de la vila.

Informació:

Tel. 65.02.65 - Carrer Plaça, 19
Campos.

Llucia Lladó • A.P.I.

ESCACS*Per Jaume Lladó*

Quatre són ja les jornades que s'han jugades a la màxima categoria del escacs mallorquí, quatre jornades que no han estat gaire favorables als colors campaners. Així, el dia 15 de Setembre, l'equip de preferent del Club Foment d'Escacs format pels jugadors Francesc Pomar, Miquel Ollers, Miquel Ramis, Pere Ramis, Antoni Ballester i Santiago Fuster, per aquest ordre, s'enfrontà amb el Palma-Canon, actual campió de les Balears i que compta amb quatre mestres balears a la seva plantilla. El resultat fou Palma Canon 5 - Campos 1. D'aquest primer matx hem de destacar

l'única victòria campanera, la d'En Francesc Pomar que va derrotar n'Antoni Gamundí, mestre balear i actual líder del rànking insular.

* Dia 22 els campaners Francesc Pomar, Miquel Ollers, Rafel Garcies, Miquel Ramis, Pere Ramis i Gabriel Mestre reberen l'equip felanitxer, amb el resultat de Campos 2,5 - Felanitx 3,5.

* Dia 29 el Campos, representat per Francesc Pomar, Miquel Ollers, Pere Ramis, Toni Ballester, Miquel Vadell i Jaume Lladó es desplaçà a Santa Margalida per jugar amb l'Inca-Santa Margalida, finalitzant el matx amb 4,5 a 1,5 a favor dels inquers.

* Dia 6 d'octubre el nostre equip de Preferent format pels jugadors Francesc Pomar, Miquel Ramis, Pere Ramis, Toni Ballester, Santiago Fuster i Julià Mascaró va rebre l'equip Tròpic A, que compta amb l'actual campió individual de les Balears, Pont. El resultat fou Campos A 0 -

Tròpic 6.

Aquest mateix dia va començar la competició a tercera divisió on el club campaner té dos equips, el Campos B, que va jugar a Palma amb el Son Oliva presentant el jugadors Miquel Vadell, Gabriel Mestre, Joan Pomar i Jaume Lladó, aconseguint un resultat de: Son Oliva 0 - Campos B 4; i el Campos C que s'enfrontà amb el Santa Maria a Campos amb els jugadors: Damià A. Verger, Miquel Mulet, Francesc Arcas, Francesc Mas obtenint el resultat de: Campos 0,5 - Santa Maria 3,5

* Dia 13 d'octubre l'equip de preferent compost per Francesc Pomar, Miquel Ollers, Pere Ramis i Antoni Ballester es desplaçà a Palma, per jugar contra el Polerio un matx que acabà en 4 a 2 a favor de l'equip local. Així el Campos finalitzà la primera volta de la lliga, sense haver fet cap punt, perquè a la segona fase ha de jugar per eludir el descans.

Els equips de tercera a la segona jornada: Campos B 2 Son Oliva B 2 i Campos C 3 - Maria de la Salut 1 jugant tant amb el Campos B, com amb el Campos C els mateixos jugadors que la jornada anterior.

* Finalment, dia 20, l'equip de preferent jugà a Campos contra l'Andratx alineant Francesc Pomar, Miquel Ollers, Rafel Garcies, Miquel Ramis, Antoni Ballester, Pere Ramis, és a dir, l'equip titular al complet, però això encara no bastà per guanyar, puix que el matx quedà amb un Andratx 4,5 - Campos 1,5

Els dos equips de tercera jugaren a fora guanyant el Campos B al Santa Margalida per 2,5 a 1,5 amb els jugadors Santiago Fuster, Miquel Vadell, Gabriel Mestre i Joan Pomar, mentre que el Campos C amb en Joan Molina, Damià A. Verger, Miquel Mulet i Francesc Mas fou derrotat a Sa Pobla per un contundent Sa Pobla 4 - Campos 0.

CONTINUEN LES EXCURSIONS EN MOTO

El passat setze de setembre, quaranta-dos excursionistes, amb divuit motos i tres cotxes, partiren de Campos a les nou i mitja del matí. Passaren per Llucmajor i seguiren cap a S'Arenal i Can Pastilla. A continuació enfilaren cap a Son Ferriol, on s'aturaren a berenar. Després partiren cap a Ciutat i, agafant pel Passeig Marítim anaren cap a Andratx i el Port d'Andratx, on els més agosserats es tiraren a la mar, mentre els altres dialogaven a

la vorera de la mar.

Després de dinar al mateix Port d'Andratx estava previst que l'excursió continuàs cap a Sant Telm i el kàrting de Magalluf, però l'empitjorament del temps aconsellà tornar directament cap a la vila, on tot acabà amb una degustació de cava a S'Eixam, asidu col.laborador de les excursions.

El passat diumenge dia set es feu una altra excursió, amb una assistència bastant

inferior a l'anterior. Aquesta vegada els motoristes es dirigiren a Llucmajor, per després anar a agafar l'autopista de Palma, agafant la via de cintura i seguint la carretera de Valldemossa. Abans d'arribar a aquesta vila, la filera de motos es desvià cap a Esporles, continuant després cap a Banyalbufar. A continuació d'una visita a la famosa Torre de Ses Ànimes s'arribà a Estellencs, on els excursionistes pogueren dinar arran de mar,

d'arròs a la marinera, bistec de vadella i plat dolç.

Finalment, la tornada fou cap a Andratx, Ciutat, Llucmajor i Campos. Durant el trajecte Andratx - Ciutat els motoristes es veren sorpresos per un fort ruixat que els seguí fins a la sortida de l'autopista, quasi a l'altura de S'Arenal. Esperem que en tornar-hi la cosa vagi millor.

Jaume Lladó.

Per
Maria
Barón
Puigserver

RESULTATS DE LA VII MILLA URBANA SA FIRA '90

Aquest any la milla Urbana, que es celebrava el dia de la Fira d'Octubre, dijous, va canviar de dia es es va celebrar el dia del Firó, es a dir, divendres, ja que els atletes d'altres pobles tenien dificultats per acudir a la cita de la nostra milla.

Aquesta ja era la VII Milla Urbana i els resultats foren els següents:

A la categoria especial locals (80 i posteriors) Masculina.

1er.	Miquel Puigserver	Independent
2on.	Miquel Coll	C.A. Migjorn
3er.	Joan Sànchez	C.A. Migjorn

A la categoria especial locals (79 y posteriors) Femenina.

1a	Nuria Puigserver	Independent
2a	Rosa M ^a Prohens	C.A. Migjorn
3a	Carolina Nicolau	C.A. Migjorn

Les nascudes el 79 i posteriors.

1a	Raquel Nicolas	Olimpo d'Inca	5'58"
2a	Vanesa Barrientos	E. s'Arenal	
3a	Carme Barceló	C. A Porreres	
8è	Antònia Garcia	C.A. Migjorn	
11è	Frac. M ^a Barceló	C.A. Migjorn	

Els nascuts el 79 i posteriors

1er	Miquel Mesquida	Fidípides	5'20"
2on	Joan Pere Garcia	Olimpo d'Inca	
3er	Llorenç Paramo	J. Capó Felanitx	
7è	Bartomeu Obrador	C.A. Migjorn	

Les nascudes el 77 i 78

1a	Joana M ^a Barceló	C.A. Migjorn	5'55"
2a	Sebastiana Llabrés	Olimpo d'Inca	
3a	Antònia Campillo	Olimpo d'Inca	
6a	Joana M ^a Moll	C.A. Migjorn	
7a	M ^a Mag. Burguera	C.A. Migjorn	
8a	Joana A. Covas	C.A. Migjorn	
9a	Francisca Huguet	C.A. Migjorn	
10a	Margalida Bujosa	C.A. Migjorn	
11a	Miquela Verdera	C.A. Migjorn	

Els nascuts el 77 i 78

1er	David Ordoñez	E. s'Arenal	4'58"
2on	Alberto Mudarra	E. s'Arenal	

3er	Victor Vallejo	E. s'Arenal
13è	Joan Mas	C.A. Migjorn

Els nascuts els 74,75 i 76

1er	David Barrientos	C.A.C. Pollença	4'50"
2on	Joan Barceló	C.A.C. Pollença	
3er	Cesar Sánchez	J. Capó Felanitx	
7è	Jaume Barón	C.A. Migjorn	
10è	Miquel Mas	C.A. Migjorn	
11è	Francesc J. López	C.A. Migjorn	

A la categoria absoluta femenina

1a	M ^a Carme Sánchez	C.A.C. Pollença	5'26"
2a	Andrea Terrades	C.A.C. Pollença	
3a	L. de Fà. Barceló	C.A. Migjorn	
9a	Francisca Obrador	C.A. Migjorn	
10a	M ^a Carme Mas	C.A. Migjorn	
11a	Margalida Cerdà	C.A. Migjorn	

A la absoluta masculina

1er	Miquel Alvarez	Olimpo d'Inca	4'24"40
2on	Jesus Berdoza	Fidípides	
3er	Alex Studer	C.A.C. Pollença	
16è	Miquel Pons	C.A. Migjorn	

A la de Veterans

1er	Antoni Jurado	Fidípides	4'52"
2on	Francesc Páramo	J. Capó Felanitx	
3er	Joan Barceló	C.A.C. Pollença	

A resaltar hi ha que Miquel Mesquida va igualar la marca d'Antoni Sánchez (1986) que és 5'20", també que Miquel Alvarez va fer una marca de 4'24"40 i el record està en 4'23"70.

Els resultats dels atletes campaners foren bons, però es de resanyar la victòria de Joana Mª Barceló que va superar a nines d'un any major que ella.

El club Migjorn agraeix a L. de Fàtima tants d'èxits com l'any passat i una bona temporada.

Agraïm la col.laboració dels municipals i dels voluntaris olímpics, que un cop més ajudaren al bon funcionament de la cursa.

Això és tot per el moment amics.

Davora la fàbrica Blahi, 300 m. més amunt.
La carretera estava ben eixuta.

A Campos no hi va fer ni una gota, però
tota aquesta aigua hi va passar.

No fa falta dir quin dia va ser, això passa
qualsevol dia.

I davant can Blahi l'aigua surt de la síquia.
La carretera queda inundada, estones s'ha
de tallar la circulació. Els més agoserats proven
de passar, qualcun hi queda.

L'aigua . . . cap dret a la vila!

Un nou estil de clavaguera de rendiment
més d'acord amb les necessitats?

Pot esser. Però tal vegada el remei sigui
pitjor que el mal.

Ja ho sabeu. Si plou i passau pels voltants
de la plaça d'els Tres Molins obriu bé els ulls
o si no . . .

. . . Anau-hi en barca!
Tal com va haver de fer en Joan Grinyan
per entrar a casa seva, al final del carrer Victòria.

FOTOS: FOTO VIDAL

